PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК VIII БЕРЕЗЕНЬ — MARCH, 1967. ЧИСЛО 3

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for Payment of Postage in Cash.

ПРОМІНЬ
РІК VIII
Ч. 3
БЕРЕЗЕНЬ, 1967
Виходить раз у місяць

Видає
Союз Українок Канади
Редагує Редакційна Колегія
Наталя Когуська — редакторка, Анна Токарик — голова Союзу, Ольга Войценко, Савеля Стечишин, Катерина Міськів, Тоня Горохович, д-р Ганна Янішевська, Оленка Негрич.

Передплату висилати на адресу:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

PROMIN
MARCH, 1967 VOL. VIII
Monthly Publication No. 3

Published by
Ukrainian Women's Ass'n of Canada
Edited by Editorial Committee
Natalia Kohuska, Editor

Subscription in Canada	$4.00
Subscription in other countries	4.50
Single copy	.50

Address:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

На обкладинці: Церква всіх святих у Києво-Печерській Лаврі. Малюнок Т. Шевченка, 1846.

Редакція застерігає собі право скорочувати дописи. Дописи, які поміщуються в інших часописах, редакція містити не обіцює — уникаємо повторювання.
Не поміщені рукописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори зазначенним застереженням.

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Л. Забашта — На Тарасовій горі	1
У 50-річчя національної революції в Україні	1
Проф. Н. Полонська Василенко — Князь Аскольд і перше хрищення Русі	3
М. Г. — Наступ на наші святощі	5
Юхим Мартич — Дарунок закоханим	6
Леся Лисак — Ми і вони	7
Інформатор — „Перші пять ластівок"	8
Наталія Кібець — Понад Дніпром	9
Н. Кібець — Оксана Іваненко	12
O. W. — A Page From The Canadian Shevchenkiana	15
Ol'ha Woycenko — The Ukrainian Canadian Social Pattern	16
Євген Гуцало — Хай святиться ім'я твоє, любов	18
Листування з читачами	21
Відділ для дітей	22
Для власного добра	24
Громадська і родинна хроніка	25
Річні звіти відділів	29
Домашнє господарство і українська вишивка	32

ЗА ПОЧЕСНІ ЗНАЧКИ РАДНОЇ ДЕТРОЙТУ МАРУСІ БЕК НАДІСЛАЛИ ТАКІ ВІДДІЛИ:

Княгині Ольги, Айтуна, Саск.	$2.00
Лесі Українки, Мусідора, Алта.	3.00
Княгині Ольги, Кадворт, Саск.	6.00
Княгині Ярославни, Бруксбі, Саск.	6.00
Доньки Українки, Реджайна, Саск.	5.00
О. Басарабової, Ватсон, Саск.	5.00
Х. Кононенко, Блейн Лейк, Саск.	4.50
Княгині Ольги, Стінен, Саск.	6.00
О. Кобилянської, Вінніпег, Ман.	7.00
Л. Українки, Інисфрі, Ата.	4.00
О. Басарабової, Егремонт, Алта.	3.00
Княгині Ольги, Торонто	20.00
Доньки України, Форт Вільям	6.15
Княгині Ольги, Лондон, Онт.	6.00
М. Маркович, Канора, Саск.	8.50
Княгині Ольги, Мус Джо, Саск.	6.00
Л. Українки, Сенлі Лейк, Ман.	2.60
Л. Українки, Ренфілд, Саск.	4.00
Л. Українки, Ст. Джюліен, Саск.	4.00
О. Теліги, Мелов Лейк, Саск.	2.00
Л. Українки, Вегревил, Алта.	5.00
Княгині Ольги, Вінніпег	15.00
О. Пчілки, Айлшам-Кадет, Саск.	6.25
Л. Українки, Ітонія, Саск.	3.00

ПРИДБАЛИ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

Пані Д. Мастюх — Ванкувер, 1, раніше 27, разом	28
Пані Марія Білоус, Давфин, 1, раніше 5, разом	6
Пані А. Москалик — Вінніпег, 1, раніше 4, разом	5
Пані А. Романюк — Ватсон, 1, раніше 4, разом	5
Пані М. Дорош — Саскатун, 2, раніше 3, разом	5
Пані Н. Микитюк — Вернон, 1, раніше 4, разом	5
Пані О. Маковська — Дніпер, Саск., 1, раніше 3, разом	4
Пані С. Ригус — Йорктон, 1, раніше 3, разом	4
Добр. М. Грицина — Вікторія, Б. К., 1, раніше 1, разом	2
Добр. П. Мельник — Гефорд, Саск., 1, раніше 1, разом	2
Пані А. Кіндрачук — Принс Альберт, 1, раніше 1, разом	2
Пані П. Дверничук — Торонто	1
Пані А. Скоробогач — Саскатун	1
Пані Ю. Лакуста — Форнес, Саск.	1
Пані Л. Нелипа — Торонто	1
Пані Л. Ропчак — Едмонтон	1
Пані К. Гунько — Стінен, Саск.	1
Пані К. Мандрусяк — Мусідора, Алта.	1

ПОПРАВКА

На стор. 26 в числі з січня ц. р. у підписі на невянучий вінок матері бл. п. Марковської в Торсбі в підписі зайшла похибка. Має бути: Д. Меджурій і К. Кіящук.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК VIII БЕРЕЗЕНЬ, 1967 Ч. 3

У 50-річчя національної революції

Ще не затихли відгомони з приводу 100-річчя народин Михайла Грушевського, якого життя так тісно пов'язане з подіями в Україні в роках 1917-18-19. Роковини Грушевського в минулім році були наче предтечою тих святкувань, які вливаються живим широким струмом в життя української спільноти в цім 1967 році.

В місяці березні ми вступаємо на поріг роковин 50-річчя національної революції в Україні, роковин, які відограли таку важливу ролю в житті цілої української нації ,роковин, які здвигнули до нового життя український нарід, поставивши перед ним ідею визволення України з рук чужинців і покликати її до самостійного, від нікого незалежного державного життя.

В тім пам'ятнім 1917 році, український нарід, як той велет, що його оспівала у поемі Леся Українка, здригнувся і скинув з себе чужу опіку займанську. В тім році український нарід ступив на шлях, яким пройшов крізь горнило історичної лекції. Там він вчився розуміти свою велику місію в колі вільних народів світу. Кров'ю своїх молодих найкращих синів він окропив цей шлях.

В розгарі першої світової війни, в часі повалення в Росії царських тронів, український нарід шукає стежки до власного державного життя. Століттями лежало воно розчленоване і придавлене ворожими багнетами, але ніколи не завмирало і не зрікалось своєї великої правди.

І так 17-го березня, 1917 року це день, коли сформувалась у Києві Українська Центральна Рада, на чолі якої став державний муж і провідник Михайло Грушевський. Вся українська преса у вільному світі, за вийнятком ворожої самостійности України, проголошує цю дату Золотим Ювілеєм, найбільшою історичною подією нашого століття. Роковини ці, їх відмічування, починаючи з березня 1967 року, будуть тривати до березня 1968 року.

В цих святкуваннях — більших і менших, в концертових виступах, в спогадах учасників визвольних змагань, в чотирьох універсалах, відчуваємо могутній хід нашого народу до вибраної мети.

Визнаючи ідейну програму Української Центральної Ради, поміщуємо скорочене звернення Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі до українського народу у вільному світі і в Україні за підписом президента Української Народної Республіки і голови Виконного Органу Миколи Левицького та голови УНРади Свирида Довгаля і членів.

— — — — — —

ЗВЕРНЕННЯ

Українці і Українки!

Зближається 50-та річниця великих подій у новітній історії українського народу. Після упадку царського режиму в російській імперії наслідком революційного вибуху в березні 1917 року, українці негайно проявили зусилля, щоб бути господарями на своїй землі. На чолі українського національного руху став український революційний парлямент, Українська Централь-

Любов Забашта

На Тарасовій горі

Привіт тобі, землі Бояне славний,
Пером тобі хай буде ця гора.
Шумить, шумить тобі Дніпро прадавній,
На струнах вічності могутній вітер гра.

О, як він гра про славу України,
Яку підняв ти з попелу й поніс
В людські серця, мов пісню солов'їну,
Крицеве слово викував із сліз.

Мабуть, і тут ти чуєш битви дужі;
Реве Дніпро і мчаться козаки,
І креше грім, і битви харалужні
Лишають слід огнений на віки.

Підносить меч розплати Гамалія,
Тарас трясило мчиться на коні,
І Україна в бою кров'яніє,
Горить і не згоряє у вогні.

Їй не згоріть! Її не взяти змором,
Мов дівчинку просту не обдурить
Минулим тим підступним людоморам,
Вона живе і вічно буде жить!

на Рада, створена 17 березня 1917 року. Події в Україні, як і серед інших не-російських народів колишньої царсько-російської імперії пішли відмінним від Росії шляхом: в Україні розпочалася велика Українська Національна Революція. Гаслом національної революції стало прагнення Тараса Шевченка: ВІЛЬНА НЕЗАЛЕЖНА УКРАЇНА З СПРАВЕДЛИВИМ СОЦІЯЛЬНИМ І ЕКОНОМІЧНИМ ЛАДОМ ТА З РІВНІСТЮ ДЛЯ ВСІХ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ, ВКЛЮЧАЮЧИ І НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШОСТИ ЇЇ. Український народ узяв у свої власні руки порядкування своєю національною долею, висловом чого були слова І-го Універсалу Української Центральної Ради: „ОДНИНІ САМІ БУДЕМО ТВОРИТИ НАШЕ ЖИТТЯ".

У відбудові української народоправної державности Центральна Рада зустрілася з величезними труднощами бо Україну збуджено в огні революції, „окраденою" і не приготованою до великих завдань. Українській Центральній Раді бракувало дослівно всього, що повинна б мати держава: адміністрації, війська, зорганізованого громадянства, фахових співробітників, а навіть і достатньої національної свідомости серед широких народних мас. Та не дивлячись на це, протягом кількох місяців Центральна Рада, спираючись на спонтанний рух українського громадянства, здолала розбудити серед усього народу активність і стремління до свободи та незалежности.

Всеукраїнські селянські, військові, робітничі, учительські, кооперативні й інші з'їзди дали всебічну підтримку Українській Центральній Раді й підтвердили волю народу українського до самостійного життя.

Своїм третім Універсалом 20 листопада 1917 року проголосила Центральна Рада Українську Народну Республіку. А четвертий її Універсал 22 січня 1918 року урочисто стверджував: „Однині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною вільною суверенною державою Українського Народу". Рік пізніше, 22 січня 1918 року, Трудовий Конґрес України підтвердив ці акти Центральної Ради й проголосив об'єднання всіх українських земель в одну Соборну й Суверенну Українську Народну Республіку. Перед українським народом постали найкращі перспективи розвитку його національного, культурного і господарського життя. Вже тоді, за короткий час вільного існування, розквітло в Україні рідне шкільництво, мистецтво, кооперація тощо. Молода держава подбала про нав'язання зносин із зовнішнім світом, висилаючи всюди свої дипломатичні представництво для репрезентації незнаної тоді для чужинців української демократичної держави. Українська Республіка була визнана багатьма чужинецькими державами.

Внутрішні труднощі, що їх мала українська держава на початку свого існування, напевно були б подолані, але зовнішня аґресія не дала змоги їй закріпитися й приготуватися для відсічі зовнішнім ворогам. Хоч совєтська Росія, висунувши облудне ленінське гасло про „самовизначення аж до відокремлення", визнала незалежність Української Народної Республіки, Україна стала жертвою аґресії збоку московського большевизму ще в грудні 1917 року. На Західну Область УНР пішла війною Польща. В той самий час Україні треба було оборонятися і від напасти реакційних білогвардійських генералів, що мріяли про відбудову царської „єдиної і неділимої Росії". Майже 3 роки тривала визвольна війна та бої нашого славного війська під проводом Головного Отамана Симона Петлюри. Територія України була окупована й поділена між чотирма сусідними державами, а після другої Світової Війни майже вся Україна опинилася в соборній неволі під колоніяльно-окупаційним режимом совєтської Москви.

Накинута Москвою Українська Совєтська Соціялістична Республіка, включена в 1923 році в склад СССР, являла і являє собою знаряддя окупаційного режиму. Здобутки Української Національної Революції були знищені й розвиток національного життя України у всіх його ділянках був подавлений. І якщо московсько-совєтська пропаґанда вихваляє уявні здобутки України, під совєтським пануванням, то треба тільки подумати, як би розквітло життя українського народу в своїй справжній незалежній і народоправній державі! Саме тепер в Україні посилюється русифікація, іде нещадне нищення української культури, нищівно діє господарський визиск України Москвою, від чого найбільше терплять трудові верстви населення — селян і робітників.

Проте, український народ не схилився перед силою окупанта, не сприйняв накинутого йому режиму. Він не припинив і не припиняє боротьби і спротиву. Це своє прагнення до своводи і незалежности український народ оплатив мільйонами жертв, що загинули в повстан-

Проф. Н. Полонська-Василенко

Князь Аскольд і перше хрищення Русі

1. ПЕРШІ ВІКИ ХРИСТИЯНСТВА

У житті кожного народу кардинальне місце належить його релігії. Вона творить його духову істоту, його мораль; вона встановляє його місце серед інших народів. Тому має величезне значення для цілої історії народу, яку релігію сприйме він і коли саме певна релігія стає державною. Усі народи Европи ,за невеликими вийнятками, прийняли християнство, і раніш чи пізніше християнство стало державною, панівною релігією тих народів.

Проте, до цього загального офіційного хрищення та визнання християнства за державну релігію, здебільшого відбувалося неофіційне поширення християнства, і офіційне хрищення було тільки закріпленням того явища — існування християнства серед народу. Так було й в Україні.

Тяжко точно встановити коли саме християнство почало ширитися в Україні, краще сказати, на території майбутньої України. Шляхів для поширення християнства було багато. Воно було принесене в перших віках нашої ери. Можливо, приносили віру Христову римські вояки, що командували по різних країнах Римської імперії, в тому числі тих, де було багато християн. Приносили християнство засланці, яких було завжди багато в колоніях Чорномор'я.

Добрий ґрунт знайшла проповідь християнства в Босфорському царстві, де умовини життя були сприятливіші для неї, ніж у Римській імперії. Стара традиція відносить до початку або середини III століття заснування єпископату в Босфорі. На початку IV ст. в Босфорському царстві були вже монети зі знаком хреста; знайдено християнський нагробник з 304 року. На I Вселенському Нікейському соборі в 325 році був єпископ Босфору Кадм. Очевидно в Босфорському царстві було засновано міцний християнський осередок[1]).

Другим значним осередком християнства на Чорномор'ї був Херсонес (Корсунь). Християн тут було багато, але довший час проти них вела боротьбу панівна частина населення, яка підтримувала культ богині Артеміди. Християнство до Херсону принесли видатні проповідники, яких сюди заслали переслідувачі християнства. Серед засланих були єпископи, навіть папа Климент, була родичка імператора Домітіяна, св. Флавія — Домітиля. Лише в IV ст. в Корсуні було засновано тривку єпархію. Єпископ Корсунський Єферій був на II Вселенському Царгородському соборі 381 року. Корсунський осередок мав значний вплив на південно-українські племена тиверців та уличів, які жили між Дніпром і Дністром, сягали Чорного моря[2]).

В III столітті територію майбутньої України опанували готи. В IV ст. між готами ширилася проповідь християнства, і єпископ готський Феофіл був на I Вселенському соборі в Нікеї в 325 році. Ширення християнства викликало переслідування християн з боку готського короля Атанариха; переслідування відзначувалося численними мучениками за віру[3]).

До цих осередків християнства на території майбутньої України треба додати, що християнство ширилося на Балканському півострові: значні осередки були в Болгарії — в Маркіянополі (сучасний Преслав), в Добруджі — в Томах. Митрополити цих міст брали участь у Вселенських соборах[4]).

Так, у IV ст. можна константувати значні християнські осередки в країнах близьких до української території і безперечні впливи християн на населення цієї території.

Християнські письменники, як Тертуліян (160-240), св. Афанасій Великий (295-373) писали про успіхи християнської проповіді в країні „Скитії", як тоді називали територію України; св. Василій Великий, архиєпископ Кесарії Капа-

---

нях, від голоду, в засланнях далекої півночі і на примусових каторжних роботах, розстріляних і замучених в катівнях сталінського терору. І коли сьогодні, як і 50 років тому, українці на Батьківщині вперто прямують до свободи і незалежности, то це є незаперечний наслідок дальшого впливу визвольних ідей Української Національної Революції 1917-18 років, доби Української Народної Республіки, кількалітньої героїчної визвольної війни та національного спротиву під владою окупанта. В цім полягає епохальне значення для українського народу тої славної доби нашої історії, що нагадує про „нескінчене і кличе до завершення розпочатого". Це є запорука остаточної перемоги нашої української правди. І тому всі українці, де б вони не перебували, повинні урочисто, побожно і з вірою в майбутню перемогу відзначити 50-літній Ювілей воскресіння новітньої України!

докійської, радив у листі до родича, що служив у війську в Скитії, бути добрим прикладом для християн Скитії (372-373). Чималу ролю в ширенні християнства відограли хозари, які заснували в VII ст. велику державу між Доном та Волгою. В цій державі панувала релігійна толеранція й вільно ширилася проповідь християнства, одночасно з іншими релігіями. На місці хозарського міста Саркела було знайдено руїни православних храмів, починаючи з VIII ст., багато хрестиків, статуетки Божої Матері і інші різні пам'ятки християнства[5]).

На початку IX ст. в житті св. Степана Сурозького (Сурож-Сугдея, пізніше Судак, у Криму) оповідається про напад князя Бравлина на Сурож та хрищення князя й його дружини.

Проте, як би широко не йшла проповідь християнства, який би великий успіх не мала вона, християнство залишилося приватною справою окремих осіб і не могло мати державного характеру. Перший факт масового хрищення України-Руси зв'язаний з іменем Київського князя Аскольда.

II. КНЯЗЬ АСКОЛЬД ТА ЙОГО ДОБА

Доба князя Аскольда взагалі мало досліджена; навіть особа самого Аскольда до цього часу викликає різні гіпотези. Залишається неясним походження Аскольда, національність його, спосіб, яким дістав він київський престол. Давно відкинула наука твердження „Повісти временних літ" про те, що Аскольд нібито воєвода новгородського князя Рюрика і незаконно захопив київський престол. Немає сумніву, що Київ до Аскольда вже був столицею великої держави, яка не мала нічого спільного з Новгородським князівством Рюрика. Щодо походження Аскольда дослідники розходяться: одні вважають його за варяга, але з іншої місцевости, ніж Рюрик (Рюрик походив з Упсали, а Аскольд з Бірки); прийшов Аскольд до Києва іншим шляхом, ніж Рюрик: Аскольд йшов Німаном, Прип'яттю, Дніпром[6]). За іншою гіпотезою Аскольд був українець, а дехто вважає його за сина князя Кия. Щодо Діра, якого літописна традиція зв'язувала зі співпануванням з Аскольдом, то вірніше вважати його за спадкоємця Аскольда. В усякому разі не можна нехтувати свідоцтвом арабського письменника Аль-Масуді, який писав про Діра, не згадуючи про Аскольда, й називав його могутнім князем[7]).

„Повість временних літ" та візантійські джерела однозгідно писали про переможну боротьбу Аскольда з сусідніми слов'янськими племенами ,підкорення ним кривичів, полочан та інших племен. Так заснував він велику державу. Йоакимівський літопис, що його використав В. Татищев, писав під 864 роком, що болгари забили сина Аскольда; цікаво, що це рік хрищення Болгарії (864-865). Ця лаконічна згадка свідчить про невідомі ближче стосунки Аскольда з Болгарією[8]).

Року 860 Аскольд з великим військом, на 200 човнах пішов на Візантію. Він використав час, коли імператор Михаїл III був відсутній в Царгороді: він пішов проти агарян та залишив столицю без оборони. Аскольд сплюндрував береги островів та почав облогу Царгороду. Біля року тривала облога. Патріярх Фотій служив молебні з благанням у Бога допомоги. Нарешті було влаштовано величний хресний хід з чудотворною іконою Влахернської Богоматері, і коли шати її (за іншими джерелами омофор) занурили в море, почалася раптом буря, багато човнів було розбито і лише невелика частина їх врятувалася й втекла додому. Цей факт облоги Царгороду та чудесного рятунку міста описаний в багатьох візантійських та українських джерелах. Найбільш цінне, звичайно, свідоцтво патріярха Фотія, який описав облогу в своїх проповідях[9]).

---

1) **С. Томашівський,** Історія Церкви на Україні, стор. 24-25. **Н. Полонська-Василенко,** Історичні підвалини УАПЦ, Мюнхен, 1964, стор. 13.

2) **С. Томашівський,** там же, стор. 26-28. **Н. Полонська-Василенко,** там же, стор. 13-14.

3) **Н. Полонська-Василенко,** там же, стор. 14.

4) **С. Томашівський,** там же, стор. 20.

5) **Я. Пастернак,** Початки християнства на Україні в археологічних пам'ятках, „Нова Зоря", 1935, ч. 20, стор. 6.

6) **M. de Taube,** Rome et la Russie avant l'invasin des Tatars, Paris, 1947, стор. 11.

7) **А. Шахматов,** Разыскания о русских летописных сводах, СПБ, 1907, стор. 289. **М. Грушевський,** Історія України-Руси, т. I, стор. 408-409. **М. Приселков,** История русского летописания, стор. 40.

8) **M. de Taube,** там же, стор. 88.

9) „Повесть временных лет", М., 1950, т. I, стор. 19. З приводу чудесного спасіння від русів було складено кондак-подяку Богоматері, що його співають 1100 років в українських храмах, не згадуючи, що „вороги" були наші предки. Слов'янський текст того кондаку такий: „Взбранной Воеводѣ побѣдительная, яко избавльшеся отъ злыхъ, благодарственная восписуемъ Ти раби Твои, Богородице, но яко имущая державу непобѣдимою, отъ всякихъ насъ бѣдъ свободи, да зовемъ Ти: радуйся, Невѣсто Неневѣстная". Український текст втратив ці слова „од злих". Він такий: „Тобі Провідниці життя нашого ми, раби Твої, пісню перемоги співаємо, врятовані з біди, пісні вдячні приносимо, Богородице, а Ти, що маєш силу переможну, від усяких бід визволяй нас, щоб ми співали Тобі: Радуйся, Мати Божа, Діво Пренепорочна". Псалтир і Часослов українською мовою. Переклад київський. Видання друге, Торонто, 1961. Стор. 47.

(Докінчення буде)

НАСТУП НА НАШІ СВЯТОЩІ

На довгому і складному шляху нашого народу до права жити своїм вільним життям на шляху вкритому мільйонами жертв, приходилось нашому народові натрапляти й поборювати безліч важких перепон.

Коли йдеться про ту частину українського народу, яка з різних причин знайшлась поза кордонами України, й яка свідомо взяла на себе обов'язок донести світові правду про героїчний трагізм нашого народу в його боротьбі за волю, джерелом віри в останню перемогу нашого народу були, є й будуть світлі події наших визвольних змагань, державного відродження і світлі постаті тих незабутніх днів.

Незабаром сповниться пятдесят років від того часу, коли по кількох сотках років неволі наш нарід підняв високо прапор волі і під проводом своїх визначних провідників почав затяжну й важку боротьбу з одвічним ворогом України — Москвою. Фінал цієї боротьби усім нам відомий. „Встоятись не було сили." — співається в пісні тих часів, яку залишили нам наші батьки, не прикриваючи перед нами гіркої правди і не шукаючи інших виправдань.

В парі з поновним поневоленням України, Москва почала безпощадну боротьбу не тільки з учасниками наших визвольних змагань на рідних землях, але повела безприкладну боротьбу з історичними фактами тієї боротьби. Ця, до подробиць продумана, боротьба проходить не тільки в Україні, але ведеться вона й у вільному світі. Мета її: знецінити, сфальшувати, оплюгавити цей період нашої історії і його провідників, внести бакциль недовіря, розкладу й ненависти, потомкам учасників нашої визвольної боротьби подати свою „правду".

Хто цікавиться нашим життям поза межами Україна, той знає скільки то разів доводилось нашим визначнішим діячам на еміґрації ставати в обороні тієї правди. Не раз і не два треба було спростовувати, виправляти нікчемні вигадки, брехню ворогів, щоб світлими і незаплямленими донести й передати нашим дітям історичні факти і сильветки діячів нашого державного відродження.

Робили ми це не тільки з обов'язку, але й з глибокого переконання, в почутті глибокої віри в наш нездоланий, великий нарід. Хоч як воно і важко було, українське громадянство сприймало цю боротьбу з відкритим чолом, чесно. Противником нашим був одвічний ворог України — Москва.

А наскільки складнішою стає ця боротьба тепер, коли приходиться усім нам вести цю боротьбу з людьми, які прикриваючись урапатріотичними гаслами чи фразами, від кількох років почали також злобний і підлий наступ на найбільші наші святощі, на Універсали Української Центральної Ради та їх творців.

Маємо на увазі писання в „Канадійському Фармері", а зокрема статтю з 21 січня ц. р. під заг. „Без фантазій і фальшу".

Стаття настільки сповнена профанацією наших визвольних змагань, актів проголошення самостійности, його творців, що прямо соромно її переповідати. Такого знецінення чи прямо заперечення значення безсмертних Універсалів могли допуститись тільки віддані слуги московського імперіялізму, або люди позбавлені національної гідности й чести.

Зловіща примара розкладу повисла наче меч Дамокля над українським політичним і громадським життям. Із сірої нашої давнини на поверхню нашого зорганізованого життя, прикриваючись патріотичними фразами виповзла потворна загроза в особі нащадка дикого Печеніга, в зубах якого не кривавий ніж, а отруйне перо.

Чи довго гулятиме безкарно серед нас — залежатиме від нас, від свідомого нашого громадянства. **М.Г.**

ВАЖЛИВЕ

ЗМІНА АДРЕСИ ВИСИЛКИ ОБРАЗІВ У ЗВ'ЯЗКУ З ПРОЄКТОМ СОЮЗУ УКРАЇНОК НА СТОРІЧЧЯ КАНАДИ

До учасників конкурсу:

Повідомляємо, що з певних причин ми мусіли змінити адресу, на яку треба висиалти образи для конкурсу у зв'язку з проєктом Союзу Українок на Сторіччя Канади.

Просимо посилати образи на таку адресу:

ART COMPETITION,
c/o St. Vladimir's Institute,
651 Spadina Ave., Toronto, Ontario.

Рівночасно просимо повідомити голову Комітету на Сторіччя Канади, пані Анну Балан, про Вашу участь в конкурсі.

Mrs. J. BALAN,
4001 Dufferin St., Downsview, Ontario.

Дарунок закоханим

Одкриваєш першу сторінку „Кобзаря", і перший вірш обпалює серце вогнем великого і вірного, цільного і нещасного кохання. За що вона покарана так страшно, ця молода, вродлива селянська дівчина? Важке життя кріпачки, і от воно стало ще важчим — без слова ласкавого...

Він був тоді зовсім малодим, коли написав „Причинну", сам уже встиг покохати і не знав щастя взаємності.

Перше чисте чуття. Йому тринадцятий минало...

„Ми вкупочці колись росли,
Маленькими собі любились...

А пам'ять ,про тяжку її долю на все життя...

Їй, Оксані Коваленко, „на пам'ять того, що минуло" присвятив поет свою пристрасну і трагічну Мар'яну-черницю. Він міг би зберегти ім'я Оксани ,коли б і без того Оксана Коваленко, дівчина-кріпачка, перше його кохання, не поставала кілька разів перед очима поета.

Оксаною він назвав кохану Яреми Галайди, героя „Гайдамаків".

Шевченко був струнким юнаком, коли потрапивши з своїм паном у Вільно, познайомився з дівчиною — чорнобривою швачкою Дунею.

Пан Енгельгардт незабаром залишив Вільно, за ним потягнулись вози з майном, побрели його кріпаки. І молодий Шевченко попрощався з Дунею.

Їм більше не випаде стрічатись, він бачитиме її тільки у неспокійних снах.

Красунем не назовеш його. Але він дуже цікавий, цей молодий художник. У нього високе чоло, темно-сині очі, різко окреслені губи, на лівий бік нависла буйна чуприна.

Тарас Григорович був уважний до свого одягу, дуже охайний, чепурний.

Очі блищать енергією, дотепний, веселий, він сердечно сміявся і чудесно співав... Любив товариство розумних, освічених і добрих жінок, але визнаних красунь обминав.

Скільки молодих його сучасниць, хороших і щирих захоплювались його поезіями. Але між ними і ним завжди виростав глухий, похмурий мур. З сорока семи років, які він прожив, двадцять чотири був кріпаком, десять у засланні і три з половиною під поліційним наглядом.

Існує в Україні чудова традиція — дівчині, що стає нареченою, дарують „Кобзар". Чи може бути якийсь кращий дарунок?

В „Кобзарі" палає гнів проти поневолювачів. В ньому вчувається гордість за народніх героїв, оспівується мужність, справедливість і кохання.

Велике кохання — це псалом на честь чистої, сяючої краси. Гимн матері і сім'ї — чесній, дружній, трудовій благородній...

Юхим Мартич

(Із збірки „Іскра живого вогню").

БАБА

Таке звичайне тривіяльне слово — баба. У ньому океан призирства. У ньому — ніжности потік дитячої. У ньому — тайна історична. У ньому дивовижних барв нюанси.

БАБА — народи Сходу шанобливо кажуть главі сім'ї. Матріярхат це ім'я освятив, коли ще жінка родом правувала. Тепер його мужчина носить.

Ми зберегли за жінкою це ім'я, але у сутінках історії принизили жінку і поняття слова. Нікчему, боягуза, „бабою" звуть, а на фронтах війни хіба не жінка з пекла вогняного бійців поранених виносила? Хіба не жінка на плечах слабких тримала весь тягар сім'ї та праці?

Хіба не жінка кожного із нас перенесла у світ земний із небуття? Хіба не жінка у дитинстві ніжить нас у юності кохає, у старості благословляє в бій на подвиг?

Очистіть шкаралупу слів, сини жінок. Хай древнє слово БАБА засяє значенням новим. Бабуся, бабонька, бабусенька! Воскресни із приниження, стань повноправним другом чоловіка!

Тоді збагнемо, чому на будівництві „бабою" тягар зовуть, що ним у землю палі забивають. Чому в степу широкому стоять самотні „баби" і таємниче дивляться в далину, немов би ждуть синів з походу. На Схід, до Сонця очі кам'яні звернені.

З пошаною промовте слово „баба", сини жінок!

Людмила і Олесь Бердник.

Замість квітів на могилу бл. п. Івана Ковальчука в Ст. Кетерінс, чоловіка пані Ганки Романчич-Ковальчук складає $10.00 на прес. фонд „Променя" Провінціяльна Екзекутива Союзу Українок на Східну Канаду. За Екзекутиву Анна Фігус, Торонто.

Леся Лисак

МИ І ВОНИ

Мені зовсім не видавалося, що я вже „стара", коли танцювала із сином моєї ґімназійної товаришки на карнаваловому балі. Те, що він вже студент університету, ростом на цілу голову вижчий за мене — теж мене не бентежило. Може це було тому, що його мати, яка в елеґантній довгій сукні танцювала поруч мене, не видавалась мені зовсім старшою, як тоді, коли ми ходили на ґімназійні забави. Не змінилися ані її очі, ані усмішка, хоч це було, як каже її молодша доня „трохи давно".

Мені дуже хотілось розказати мойому молодому партнерові про одні такі карнавалові вечерниці, що відбулися багато років тому в місті, якого він не бачив, але про яке мабуть часто розказує йому його мати. Що це було того самісінького календарного дня на початку лютого. Що тоді, як тепер, падав легкий сніжок, що нам видавався чимсь чарівно-романтичним. Що ми, ґімназистки, входили на залю у своїх „парадних мундурках" з білими комірчиками з таким трепотом серця... Що кожна з нас принесла „котильйони" до котильйонового вальса. І що ми робили їх самі — із стяжок та шовкових квітів — робили їх з таким радісним зворушенням, що не вміщується в ніякі слова... І що коли ми пришпилювали котильйон до мундурка свого „партнера" — в нас дрижали руки. Теж зворушено-радісно. Бо ми були тоді дуже молоді — і як тепер про нас говорять — „романтичні". Бо для нас ґімназійні вечерниці в карнавалі були чимсь таким як падуча зірка, — розмріяно-прекрасні...

А властиво я хотіла йому сказати найбільше про квітку червоного туліпана, яку дарував мені за котильйон його мами та мій ґімназійний товариш. Той, що звався Богдан, і що потім згинув на фінляндському фронті... Бо на цій забаві за котильйон ґімназисти дарували живі квіти. І що це було таке прекрасне... і що цієї квітки, подарованої тоді, як падали сніжинки, я ніколи не зможу забути...

Я хотіла сказати йому, скільки прекрасного було в нашій молодості, але не сказала ані слова. Я навіть не сказала, що це танго, яке тепер грає оркестра, грали колись на нашій ґімназійній забаві. І що може саме тому прийшов спогад про сніжинки та квітку червоного туліпана...

Я не сказала нічого, бо відчула, що краще не накидувати цьому молодому чоловікові нашого „давнього світа".

Я зупинила свої думки на чомусь іншому, а саме, в який спосіб він попросив мене до танку. Він зробив це, чого не роблять його товариші — американці, а що колись робили мої і його мами товариші — він „перебив" мене. Коли є танцювала з якимсь паном „в мойому віці", він підступив, вклонився й сказав: „чи можу попросити"? Зовсім так само, як колись на ґімназійних забавах...

Я не питала, звідкіля він про це знає, про цей незвичний на теперішніх забавах „давній" звичай. Бо коли він віз мене із стації до хати моєї товаришки, він був рішуче заявився проти „старих форм". Він був сказав, що йому багато дечого в нашому товариському й громадському житті не подобається. Що ми, тобто люди того віку ,що його батьки, не вносимо в життя нічого нового. Що в нас багато речей треба б змінити, що ми ніяк не поступаємо вперед. І що він, наприклад, вже не ходить на „академії", бо там завжди повторяють одне й те саме. І що вже навкучило слухати нарікань на нашу „недолю", бо наріканнями й плачем нічого не добувається. Що треба дивитися на життя реально — і чи я чула про філософію екзистенціоналізму? Бо він саме студіює філософію...

Я притакнула головою на останнє питання і сказала: „В загальному — я з вами згідна. В житті нашої спільноти на чужині є багато справ, які вимагають поліпшення".

З поза керівниці авта він глянув на мене здивовано, майже недовірливо: „Ви зі мною погоджуєтеся? Ви навіть не обурюєтеся тим, що я сказав, що ...не ходжу на ваші академії?"

„Думаю, що вас треба розуміти" — відказала я." Ви, молоді люди, що ніколи не бачили рідної землі, відчуваєте інакше як ми, які там виросли".

Він тепло всміхнувся: „Прошу, хай вам не видається, що я не почуваю себе українцем. Я ним є і залишуся. Тільки я хочу це інакше виявити... так, щоб це мало якісь реальні наслідки"... Він шукав за словами. Вкінці їх найшов: „я не хочу тільки нарікати на нашу недолю, я хотів би, щоб ми були такі як інші народи... щоб ми були сильні".

Мої очі зустрілися з очима молодого чоловіка, що „бунтуючись" проти „старого суспільства" шукав нового вияву свого українського „я". Ці очі виразно говорили про потребу зро-

зуміти їх — цих молодих, що ніколи не бачили України, але почувають себе українцями. І то зовсім не гіршими від своїх батьків... тільки трохи іншими.

Він це потвердив, бо сказав: „Але старше громадянство бере нам за зле, що ми не такі як вони. Нас часто критикують, а дехто думає, що ми відцуралися всього, що українське"...

Я заперечила йому. Я попросту сказала, що різниці поглядів між батьками й дітьми існують вже довгі сторіччя. І що коли ми були молодими, ми теж „бунтувалися" проти деяких існуючих в громадянстві форм. І що наші батьки мали багато застережень супроти наших дій, коли ми були молодими. Хоч би проти цього, що робила молодь в УВО, чи ОУН... Проти цього, що наприклад діялося під польською окупацією. А потім більшовицькою, німецькою... Що ми теж шукали „нових доріг"...

...Падав сніжок, коли ми вертали з карналового балю. А молодий чоловік якось дивно м'яко промовив: „Я не знав, що буду так добре себе почувати на вашому балі. Аж дивно, що було так мені приємно".

У темряві він не бачив наших очей. А наші очі говрили, що і ми „старші" і вони „молоді" — це ця сама українська душа, тільки віддзеркалена у двох дзеркалах: дзеркалі сьогоднішнього й дзеркалі завтрішнього дня...

„ПЕРШІ П'ЯТЬ ЛАСТІВОК"

„Пам'ятники історії й архітектури України. За останні місяці про них багато писалося й говорилося. Говорилося не випадково, бо в нашій республіці лише зареєстрованих 22 тисячі таких пам'ятників. Було чимало пропозицій щодо збереження й популяризації старих фортець, замків, палаців, соборів, городищ, меморіальних будинків. Всі зауваження, пропозиції, висловлені усно й у пресі (в тому числі в нашій газеті-, збиралися і, так би мовити, „конденсувалися" Добровільним товариством охорони пам'ятників культури й історії України, яке недавно утворене. Оскільки тепер є конкретний адресат в особі Товариства, куди ці пропозиції надходили, численна армія українських краєзнавців чекала перших наслідків.

Звичайно, відразу усіх пам'ятників не відреставруєш, але справу популяризації їх з метою приваблення туристів можна зробити швидко. Саме таким шляхом і пішло Товариство.

Недавно видавництво „Мистецтво" випустило порівняно великим тиражем (40 тисяч примірників- перші п'ять буклетів про найвидатніші пам'ятники. Це „Херсонес Таврійський", „Бучач", „Острог", „Спаський монастир у Новгороді-Сіверському", „Троїцький монастир у Межиріччі".

Тепер відвідувачам музею в Острозі чи двохтисячолітнього Херсонеса під Севастополем не буде прикро, що, залишаючи ці унікальні місця, не придбають собі на пам'ять про них нічого. І хоч буклети віддруковані не на найкращому папері, хоч вони однотенні, а все ж тисячі громадян дізнаються з короткого пояснювального тексту, які пам'ятники старовини є на нашій землі. Автором тексту й фото чотирьох буклетів є великий ентузіяст краєзнавства, кандидат архітектури Григорій Никонович Логвин. Його фототека українських пам'ятників — справжнє чудо. Тепер це чудо стало надбанням тисяч людей.

Видавництво „Мистецтво" випустило також комплекс листівок з видами архітектурних споруд України, де є роботи й Г. Н. Логвина.

Треба сподіватися, що за першими ластівками прилетять нові".

ВІД РЕДАКЦІЇ: „Мудрий лях по шкоді", каже одна наша приказка, а друга: „Краще пізно, ніж ніколи"... Український народ ніколи не простить большевикам їх дикунського руйнування найцінніших українських історичних пам'яток — Михайлівського монастиря, Мазепинських церков, Києво-Печерської Лаври і безлічі інших. Тепер вони намагаються „відреставровувати те, чого не доруйнували.

Як дізнаємося з радянської преси, історичні пам'ятники в Україні руйнуються і тепер. Може, це вандальство хоч трохи припиниться, оскільки сама свідома українська інтеліґенція масово проти нього протестує і добилася від держави створення т. зв. „Добровільного товариства охорони пам'ятників культури", яке, усвідомлюючи, що „відразу усіх пам'ятників не відреставруєш" — занадто вже вони занехаті й запущені, — вирішило випускати листівки із зображеннями цих пам'яток, з метою... „приваблення туристів"...

Але „краще пізно, ніж ніколи". Народ, його інтеліґенція вимагає пошани до пам'яток його історичної старовини, і, віримо, що він уже не дозволить її ворогам руйнувати далі наші національні цінності.

Інформатор життя
в Українській РСР.

Наталія Кібець

По країні наших батьків

ПОНАД ДНІПРОМ

Хороше подорожувати вітку по Дніпру. Чудесна голуба дорога пролягає поміж зелених берегів і веде вас від Києва до Канева й далі до Черкас.

Відтоді, як ви вперше почули про Тараса Шевченка — хто з уст рідної неньки, а хто від своєї вчительки чи вчителя, вас напевно непокидала мрія про подорож до двох сіл на нашій славній Україні — Моринці і Кирилівку. Мільйони людей прагнуть побувати там, щоб уклонитися священій землі, яку сходив Тарас малими ногами.

З головного шляху, що біжить на Черкаси, звертаємо праворуч і степовими дорогами прямуємо в святі для нашого народу шевченківські місця.

Серед білого цвітіння вішень стоїть втілений у бронзу безсмертний Кобзар. Тут він народився. Між буйної молодої зелені ясніє біла мармурова дошка з написом: „Тут стояла хата, в якій 9 березня 1814 року народився великий народний поет і художник Т. Г. Шевченко..."

Від старої садиби, де народився Тарас, у всі кінці біжать вулиці з новими будівлями. Моринці вже не такі, які знав Тарас. Час змінив їх. За селом, скільки сягає око розкинулись безмежні колгоспні поля. То лани широкополі моринського колгоспу „Батьківщини Шевченка." Мов живий, дивиться з п'єдесталу Кобзар на своє село, на земляків своїх і думає: — багато часу пройшло, а панщина таки лишилася... Скули бронзою моє тіло, та духа не скули... Вітаю я поміж вами... Дивлюся на свою постать... Чи не навздогад, дорогі мої земляки? Скуті і ви!.. А я, так мріяв про волю, про власну хату над Дніпром, про власне вільне поле для своїх земляків...

О, як би я хотів бачити вас вільними й щасливими!...

Лишаємо Моринці. Заглянемо в село Будинці, де в дитинстві малий Тарас прислужував панові Енгельгардові. Відвідаємо старезний зранений громами та блискавицями дуб, під яким, як кажуть старі люди, малий Тарас малював довколішню красу і попрямуємо до священного місця, де навіки поселився наш незабутній поет.

Поїдемо відвідати могилу дорогого Кобзаря...

Нема вже хреста на тій могилі, є його постать — пам'ятник. Стоїть Кобзар на високій Чернечій горі, що зветься тепер „Тарасовою Садибою" — державний заповідник і споглядає на широкі колгоспні лани — модерного кріпацтва, Дніпро і кручі...

Могила великого Кобзаря стала національною святинею. Книга відвідувачів, що знаходиться в музею, який є недалеко від могили, змережена хвилюючими словами почуттів людей ріжної національності. Народи землі віддають велику пошану ґенієві України Тарасові Шевченкові.

Покладемо і ми квіти у підніжжя його і скажемо: — Спи, дорогий Батьку Тарасе, і сни — прийде час буде Україна вільною, не буде в ній

„Врага, не буде супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі..."

Розкидані ми по цілому світі від далекої півночі до Тихого океану, але не забуваємо ХТО МИ І ЧИЇ МИ ДІТИ!

Минає пароплав Чернечу гору, віддаючи сумовитим гудком останній салют Тарасові. Сумно і нам, лишаємо того, з ким би не мусіли ніколи розлучатися.

Пливе пароплав від Канева аж за Чигирин, де обабіч Дніпра розкинулась Черкащина. Це дивовижний край, прославлений у піснях і думах, край непокори. В тяжку годину він дав Україні не одного мужнього козака — лицаря і зокрема гетьмана Богдана Хмельницького. Багато міст і сіл Черкащини вкрили себе невмирущою славою, виборюючи незалежність і волю: Старий Корсунь і Умань, Вільшана і Жаботин, Сміла і Черкаси...

Пригадаймо Шевченкову поему „Гайдамаки", залізняка, Ґонту і їхніх побратимів. Мандруючи цією землею хочеться заїхати в кожний куточок — і в Лисянку, і в Медведівку, в Холодний Яр, і в Мотрин манастир, руїни якого збереглися й донині.

Ось ми й в Черкасах. Місто Черкаси виникло в 14 столітті, а в 15 ст. стало центром українського козацтва. Ще в 14 ст. згадують козаків-черкасів, або черкашан звідси і походить наз-

ва міста Черкаси. До половини 17 ст. м. Черкаси було місцем перебування українських гетьманів. В 1843-1859 рр. в Черкасах перебував Тарас Шевченко і написав ряд творів.

Сучасні Черкаси центр області тієї ж назви і значний промисловий і культурний осередок. В місті є великі підприємства, що виробляють ріжні машини для харчової промисловости, консервний, рафінадний (цукровий) і цегельні заводи, тютюнова, трикотажна і швейна фабрики та інші підприємства. В місті: Педагогічний інститут, технікум механізації сільського господарства, фельдшерсько-акушерська школа і 14 загальноосвітніх шкіл, є бібліотеки, кінотеатри, стадіони, музично-драматичний театр.

Не обійшлося й тут без пам'ятника Леніну та назв вулиць присвячених Урицьким і подібним, а про героїв нашої славної давнини нема жадної пам'ятки.

Заїдемо і в Корсунь або Корсунь-Шевченківський. Місто Корсунь лежить на річці Рось і відоме ще з часів Київської Русі. Заснований кн. Ярославом Мудрим в 1032 році, як укріплене городище для захисту кордонів Київської Русі від нападаві печенігів. Зруйнований 1240 року монголо-татарськими ордами Батія Корсунь занепав і до 16 ст. не згадувався в історичних джерелах.

Після того, як Польща захопила Правобережну і Лівобережну Україну, населення Корсуня брало участь в селянсько-козацьких повстаннях 90 рр. 16 ст. і 30 рр. — 17 ст. очолювані запорізьким гетьманом Тарасом Трясилом, а 1648 року під командуванням Богдана Хмельницького поблизу Корсуня були розбиті війська коронних гетьманів Потоцького і Калиновського. Названо м. Корсунь - Шевченківський в пам'ять про те, що в 1859 році в ньому деякий час жив Т. Шевченко, який малював тут пейзажі української природи. На старовинному міському цвинтарі поховано маляра Івана Сошенка — сучасника і друга Т. Шевченка.

В Корсуні - Шевченківському збудована гидроелектростанція, яка постачає електроенергію підприємствам міста і навколишнім колгоспам.

Недалеко від Корсунь - Шевченківського лежить село Стеблів, де у 1938 році народився відомий український письменник І. Нечуй-Левицький. Тут написані ним повісті „Кайдашева сім'я", „Микола Джеря" та інші. В селі Квітки Корсунь - Шевченківського району народився відомий український композитор К. Г. Стеценко (1882-1922) автор багатьох українських пісень, романсів і музичної комедії „Сватання на Гончарівці".

Приблизно в самій середині України лежить містечко Чигирин одне з найстаріших міст України. Лежить воно на правому березі р. Тясмін в притоці Дніпра. В історичних документах Чигирин згадується 1592 року, коли йому було надано право на самоврядування.

Чигирин відіграв важливу ролю в часи визвольної війни українського народу (1648-1654 рр.) під проводом Богдана Хмельницького. У воєнному відношенні розташування Чигирина було дуже вигідне: З півдня його захищали висока замкова гора, яку нарід назвав Богдановою. Під горою, у долині розкинулося місто. На Богдановій горі в пам'ять героїв боїв з польською шляхтою, турками і татарами, був поставлений пам'ятник. На одній з плит, що збереглась й по нині можна перечитати: „На пам'ять о войсковом старшинє Юріє Богунє і Ільє Сулигє, преданих мученической смерті шляхтой осаждавшей в 1597 г. город, отбитой і уничтоженой гетьманом Павлом Наливайком".

Після перенесення гетьманської резиденції до Глухова, а потім у Батурин, Чигирин втратив своє значення ставши з 1793 р. повітовим містом. У 1843 р. в Чигирині побував Т. Шевченко. Тут він зробив кілька малюнків з видами Чигирина і офорт „Дари в Чигирині". Нині Чигирин районовий центр.

За 6 км. від Чигирина лежить село Суботів колишній хутір і резиденція гетьмана Богдана Хмельницького. Садиба гетьмана була відбудована після 1648 року і являла собою замок оточений глибоким ровом і високими стінами. Піссмерти Б. Хмельницького замок цей був зруйнований, зате збереглася збудована ним 1653 р. Ільїнська церква, в якій був він похований. І в якій довгий час після організування колгоспів був „зсипний пункт зерна". Сьогодні Суботів — велике село.

Оглядаючи всі місцевості, занурившись в історію місць, хочеться трошки відпочити, сісти на березі річки Тясмін, або лягти на березі з дрібного пісочку, закинути руки за голову і дивитися в безмежність блакитного неба, в якому де-не-де пропливе біла пухната хмарка, та дрібонькі чаєчки пролетять попри вас і грайливий вітрець принесе до вас шелестіння буйних трав, або зеленого збіжжя.

На обох берегах річки Тясмін розкинулося селище міського типу — Кам'янка. Засноване 300 років тому. В ньому за свого життя відомий композитор Петро І. Чайковський написав ба-

гато світової слави речей: — опери „Черевички", „Мазепа", „Орлеанська діва", „Євгеній Онегін", „Чародійка", „Лускунчик", а також ряд симфоній ,концертів, романсів і велику симфонію з варіяціями на народню пісню „Журавель", а також поставив на самодіяльній сцені балет „Лебедине озеро".

В цьому селі є музей П. Чайковському, в якому зберігаються його особисті речі і піяно, за яким працював композитор та його посмертна маска. Багата історією кожна частина нашого краю, приїхавши сюди хочеться відчути всією істотою красу рідного краю не лише природи, а і мови солов'їної, не зіпсутої, чистої і свіжої як джерельна вода.

На березі із-за кущів спостерігають вас кілька пар оченят. Вони соромляться підійти, а може бояться, бо ви відрізняєтесь від них і виглядом і одягом... Пробуєте заговорити до них і чуєте від них „суржик" — мова не російська і не українська. Старші — так само... Розлітаються мрії і ви вертаєтесь до дійсності. Так буде аж до тих пір, поки Українська Советська Республіка керована Москвою скине з себе московське ярмо і стане НЕЗАЛЕЖНОЮ, ЯК КОЛИСЬ, ДЕРЖАВОЮ.

Згадуючи історичні місцевості Черкащини ,не можна лишити міста Умань. Перша писемна згадка про неї міститься в ухвалі польського сейму 1609 р., за якою значна територія під назвою „Уманської пустині" була оголошена власністю магнатів Калиновських.

Впродовж багатьох років в районі Умані спалахували народні повстання (1648-1768 рр.) відомі під назвою „Коліївщини", що виникли в районі Мотриного монастиря, очолювані Максимом Залізняком та І. Ґонтою.

Прикрасою міста є державний заповідник — ДЕНДРОПАРК — „СОФІЇВКА" закладена 1796-1800 рр. графом Потоцьким, як подарунок своїй дружині Софії. Цей парк приваблює всіх екскурсантів, бо витвори людської фантазії напричуд гарні. В ньому зібрано близько 250 видів і розновидностей рослин, чудова скульптура і т. ін.

Є в Умані Педагогічний і Сільсько-господарчий Інститути, медична школа, технікуми.

Та лише біда одна, по закінченню середніх шкіл, діти мають іти спочатку відбувати два, а то і більше років, залежить від благословення голови колгоспу, на колгоспні фарми, і аж тоді з спеціяльного дозволу зможуть попасти до технікумів або інститутів.

Міннеаполіс, Мінн. **Н. Кібець.**

КАРТИНИ Г. НОВАКІВСЬКОЇ віддзеркалюють Старий і Новий Світи — Галина Новаківська народилася в Україні і там отримала мистецьку освіту. Вона живе в Торонто з 1949 р., добре знає Канаду і на своїх колоритних картинах, мальованих переважно олійними фарбами на мейсоніті, вона відтворила контрасти між новим і старими світами. Її „Пісня наших днів" є вражаючою картиною трьох молодих осіб при ґітарі, а її „Давня пісня" в лагідніших і спокійніших кольорах натякає на нескладні минулі часи. Новаківська вживає щедро олійної фарби і деколи додає навіть газетного паперу, щоб змінити рельєфність своїх картин.

The Globe and Mail, Toronto

Леся Українка

***

Гей, піду я в ті зелені гори,
де смереки гомонять високі,
понесу я жалі одинокі
та й пущу їх у гірські простори.
Кину свої жалі
на зелені галі.
пущу бором свою тугу,
чи не знайду другу...

Оксана Іваненко

Оксана Іваненко

Оксана Іваненко письменниця — казкар, яка живе в Україні. Народилася 14 квітня 1906 року в Полтаві в родині вчителів. Закінчивши 5 клясів гімназії, в 16 років вступила вихователькою в дошкільний будинок. Освіту свою продовжувала спочатку в робітничій школі, а потім у Полтавському інституті народної освіти. В 1925 р. в журналі „Червоні квіти" вийшло її перше оповідання „До царя". В 1926 р. закінчила Харківський інститут народної освіти і по закінченню поїхала на постійну працю в дитячу колонію, де працювала в літку 1924-1925 рр. під керівництвом видатного педагога А. С. Макаренка. В 1928 році вступила до аспірантури Українського науково-дослідного інституту педагогіки, яку закінчила в 1931 році. Рік керувала секцією дитячої літератури при Київській філії науково-дослідного інституту педагогіки, ще рік працювала редактором дитячої літератури й журналу для дошкільнят. З 1933 року займається виключно літературною працею. За цей час видала багато казок, оповідань. В 1936 році вийшла збірка „Лісові казки". З 1939 р. по 1960 рік письменниця працювала над великим романом про Т. Г. Шевченка — „Тарасові шляхи", який вийшов в 1939 році тиражем 10,000 прим., в перекладі на російську мову в 1940 р. 50,000 прим. В 1950 році був перероблений і доповнений — 50,000, а в перекладі на російську в 1954 р. — 65,000 прим. в 1955 р. — 75,000 прим. 1961 р. в перекладі 150,000 прим. 1963 р. — 65.000 прим. і в перекладі — 30,000 примірників. Під час другої світової війни була в Свердловську на Уралі і видала там чотири книжки (серед них — „Пошта прийшла" — 1943 р.)

З 1947 по 1951 р. О. Іваненко працювала відповідальним редактором журналу „Барвінок". У 1945 р. була делегаткою антифашистського конґресу жінок у Болгарії. В 1947 році було видано її історіко-біографічну повість про Івана Федорова „Друкар книжок небачених". В 1949 — оповідання та казки, в 1951 р. — повість „Рідні діти", В 1954 р. — нарис „Богдан Хмельницький", в 1956 р. — збірка казок „Великі очі", в 1959 р. збірка оповідань „Таємниця".

Оксана Іваненко є також перекладачкою фолкльорних і класичних творів для малих читачів з мов інших народів: казки Андерсона, П. П. Божова („Малахітова шкатулка") та ін.

Оксана Іваненко — дуже різноманітний талант: і казкар, і белетрист, поет і історик. В її книгу „Оповідання та казки" входять такі різнородні твори, що іноді здається, наче цю книгу писали дві, або три особи, зовсім не схожі одна на одну. Особливо цікавий цикл її белетристичних нарисів, в яких зображені діти. Вона легко і вільно перевтілюється в своїх героїв, говорить їхньою мовою і дивиться на світ їх очима. В своїх творах подає вона дітей України — їх оточення — кияни, полтавчани і харків'яни — діти епохи нової України. Як казкар Оксана Іваненко займає особливе місце. Вона уподобала жанр напівчарівної казки з пізнавальним природним ухилом. Хоч в сюжетах її казок і проявляється певна доля фантастики, хоч і бурулька і тварини і квіти і дерева розмовляють в них по людськи, фантастика це лише пишне прикриття, футляр для тих наукових відомостей, які приховані в середині. Зовні наче казка, а всередині — який небудь повчальний факт в галузі природничих наук. Майже завжди на початку казки О. Іваненко розмовляє з дитиною як ніжна, добра мати („КИСЛИЧКА". „Знаєте діти що? — ви ніколи не плачте! А то раз одна дівчина, гуляла в лісі, посварилась і гірко заплакала. Сльози кап-кап та на землю, та на насіннячко, що там лежало, та такі гіркі сльози! От і виросла з того насіннячка гірка та терпка кисличка"). Або має інтриґуючий початок: „Ви вмієте тримати секрети? Я розкажу вам зараз одну таємницю. Тільки ви не видавайте, добре?" Казка „Про зелену ялинку та золоту ман-

даринку". В казці „Що трапилось в саду" О. Іваненко розповідає дітям, „про що співали клопітливі синички, шелестіла яблунька своїм листям, віяв вітер, та муркотів смугастий кіт з оксамитовими лапами і пищала гострозуба миша".

В лісових казках письменниця спирається на традиції усної народної творчості, використовує для народних казок вступ: „Був собі, жив собі невеличкий жучок. Де він жив — хто його знає. То у лісі літав, то на луках... А який він був — може хочете знати?" („На добраніч").

Лісовими казками Оксана Іваненко намагається не тільки збудити у дітей цікавість до всього, що їх оточує, показати їм, яка чудова природа навкруги, а й виховує у них кращі моральні риси: почуття поваги до старших („Кисличка"), піклуваня про молодших. Казка „Цвітарінь"-, вміння радіти з того, що робиш щось хороше, корисне, приємне („Бурулька"-. Приваблює в лісових казках цікавий сюжет, властивий їм теплий тон, хороший гумор, доступність образів. В основі кожної казки лежить яке небудь цікаве явище природи: чи те опилення рослини комахи („Джмелик"-, чи перетворення хмаринки в краплину („Бурулька"), чи переліт птахів („Куди літав журавлик"). Розповідає письменниця й про цікаво організоване життя тварин („Чорноморденький", Казка про білочку — мандрівницю", „Про братика ведмедика") і ін. З лісових казок малий читач одержує чимало знань про природу, про різні країни, але твори письменниці — це не „підручник з приманочкою" (Б. Житков). Письменниця не намагається давати дітям основи наук, а створює поетичний образ природи. Виявляється це в змалюванні птахів, рослин, тварин. В казці „Сандалики повна скорість!" письменниця показує красу дня, що народжується: „Вранці перші прокидаються пташки. Пташки прокидались, сміялись, умивались і вітали рожеве сонце з добрим ранком."

Оксана Іваненко створює і образи в своїх казках. Хоч сюжети казок фантастичні, образи героїв змальовані реалістично. Письменниця вмотивовує їх поведінку, наділяє індивідуальними характерами. Юні герої показані жвавими, сміливими, допитливими, розумними. Окремим героям властиві й хиби: байдужість, полохливість, заздрість. Проте вона не глузує з них, навпаки допомагає їм виправитись з їх недоліків. Справжня любов до дитини відчувається в усіх її казках.

Письменниця є педагог, знавець дитячої психології, вона майстерно змальовує в казках красу людської праці, зацікавлює дітей — показує, що любов до праці кожну справу робить чарівною („Чарівні зерна", „Маяк").

Міннеаполіс, Мінн. **Н. Кібець.**
20 вересня 1966 р.

Вставай, хто живий, в кого думка
повстала!
Година для праці настала!
Не бійся досвітньої. мли, —
Досвітній огонь запали,
Коли ще зоря не заграла.

Леся Українка.

НОВОРІЧНЕ ПОБАЖАННЯ

СТАРИЙ РІК ВЖЕ УТІК
А НОВИЙ НАСТАВ,
ДАЙ ГОСПОДИ, ЩОБ ТОЙ РІК,
МНОГО ЩАСТЯ ДАВ.

ЗЕМЛЯ СВЯТАЯ,
ХАЙ ВАМ ЗБІЖЕ РОДИТЬ,
ПО ОБОРІ ХАЙ ЗДОРОВА
ХУДОБИНА ХОДИТЬ.

ДАЙ ГОСПОДИ МНОГО ЛІТ ПРОЖИТИ
СВОЇХ ДІТЕЙ ТА ЩЕ Й ВНУКІВ,
ПОБЛАГОСЛОВИТИ.

Г. Стельмах.

Валентина Ткаченко

У вікні музею

О, як намалювать бажав Тарас
Куточок кожний рідної Вкраїни
З її красою тихою й слізьми,
З її народом непокірно мужнім
Бажав. Творив.
Та задумів усіх
Не встиг здійснити у житті гіркому...
І під прозорістю тонкого скла
Лежать мистецькі пензлі у музеї,
Так добре вимиті, немов художник
Ось має взяти їх на труд новий.
Загляне у вікно яскрава днина
І золотить їм гривки волосові.
Краплини сонця залиша на них
Чудовий день...
Із усмішкою матері й дитини,
Із відблиском дніпровського розливу,
Із золотом піщаних кітлованів,
Із полем, де шумлять хлібів моря.
День заглядає у вікно музею,
Немов нова картина чарівна.

Соня Стечишин Піч

Відійшла у вічність 4-го січня 1967 року в Ітака, ЗДА, бл. п. Соня Стечишин Піч, дружина професора університету д-ра Михайла Піча, дочка знаних і заслужених у Канаді громадських діячів Анастасії і покійного судді Михайла Стечишин.

Соня народилася 31-го серпня 1914 року в Плезант Гом, Манітоба, де її батько в той час учителював у місцевій школі. Пізніше її родина перенеслася до Саскачевану. По закінченні правничих студій в Саскатуні, батько Соні відкрив адвокатську канцелярію в Йорктоні, а згодом став суддею. Там вона виростала і вчащала до школи. Ще в юних роках Соня показалася бистроумною і продовж шкільних років усе була першою в своїй клясі, а останній рік середньої школи закінчила з високим відзначенням та отримала стипендію на студії в університеті.

Студіюючи домашню економіку в саскачеванському університеті, Соня перебувала в Інституті ім. П. Могили та входила до заряду студентського кружка „Каменярі" цього Інституту. Була секретаркою, а пізніше головою українського студентського товариства „Альфа Омега" при університеті, як і теж очолювала програмовий комітет.

В університеті вона звернула на себе увагу своєю дбайливою працею і її назначено інструкторкою в предметі відживи. Отримавши диплом B. H. Sc. по чотирорічних студіях, вона записалася на вчительський курс і учителювала кілька років.

Соня була всебічно талановита. Крім академічної праці, вона проявила здібність у музиці. Ще в ранніх роках, разом із своїм старшим братом Орестом, побирала систематичні лекції гри на скрипці і вдало опанувала це мистецтво. Виступаючи на кількох музичних фестивалях, вона здобувала високі оцінки суддів і отримала медаль за досконале виконання музичної композиції. Вона часто виступала на українських концертах, з нагоди з'їздів і народних свят, у сольових точках і дуетах зі своїм братом Орестом. Доля присудила їй вийти заміж за скрипаля, доктора хемії Михайла Піча, що теж перебував в Інституті ім. П. Могили впродовж кількох років. Побралися вони 1937 року.

Молоде подружжя перебралося до Флоріди, де чоловік Соні був професором хемії в тамошнім університеті. По трьох роках він обняв професорську посаду в Корнелл університеті в Ітака і там працює до сьогодні.

Смерть Соні наступила несподівано через вилив крови у мізку, коли вона переписувала машинкою тезу з фізики на докторат свого сина. Покійна оставила мужа Михайла, сина Івана, дочку Марджі, маму Анастасію, братів д-ра Ореста Стечишина в Едмонтоні і д-ра Володара Стечишина в Торонті, сестру Євгенію Микитяк в Келґарі, а також і маму чоловіка в Січ, Манітоба та іншу рідню.

Нехай цих кілька рядків будуть китицею квіток на її свіжу могилу. **С. С.**

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

Провінціяльна Управа Союзу Українок Канади — Ванкувер $25.00
Д-р Ф. Лобай — Смокі Лейк, Алта. 15.00
Пані Анастасія Григорчук — Етелберт. Ман. 13.00
Відділ ім. О. Басарабової — Ватсон. Саск. 10.00
Відділ ім. Л. Українки — Ту Гилс, Алта. 10.00
Пров. Екзекутива Союзу Українок — Торонто 10.00
Пані Анастасія Стечишин — Калґері 10.00
Панство В. і С. Кутні — Вінніпеґ 10.00
Пані М. Маков — Саскатун 5.00
Пані М. Пилипів — Саскатун 5.00
Відділ ім. св. Ольги — Вернон 6.00
Пані А. Топоровська — Пайн Ривер, Ман. 6.00
Із збірки на прийнятті в честь пані Е. Палинчук, Лідер, Саск., А. Палинчук переслала 6.00
Відділ ім. О. Пчілки — Норт Бетлфорд 5.00
Пані І. Пуцентело — Едмонтон 5.00
Пані Марія Цьона — Блейн Лейк, Саск. 5.00
Пані Марія Слоновська — Ґарленд, Ман. 5.00
Пані А. Погранична — Ніяґара Фалс 5.00
Пані С. Еліна — Лемберт, Кве., з нагоди уродин 5.00
Пані Антоніна Дерворіз — Кемсек, Саск. 5.00
Пані Марія Кушнір — Вінніпеґ 5.00
Добр. Анна Ґорґіца — Торонто 5.00
Пан Т. Онуфрійчук — Йорктон, Саск. 5.00
Пані Василина Котик — Форт Френсес, Онт. 3.00

По 2 дол. — М. Джексон — Торонто, Олена Шевчук — Вишарт, Саск., добр. Л. Удод — Саскатун, Н. Кос — Едмонтон, П. Шеремета — Елов Крік, Саск., Н. Мадей — Монтреал, А. Стечишин — Келґері, Марія Костюк — Вінніпеґ, Марія Король — Йорктон, Саск.

По $1.50 — Анна Шпук — Лос Енджелос.

По 1 дол. — Ю. Д. Салагуб, Дверничук, А. Кріль, К. Дяк, К. Когут, Анна Бойко, Е. Таборовська, і К. Шмигельська — Торонто, А. Кіпибіда, А. Підвисоцька — Монтреал, Т. Бобро і Т. Пилипчук — Ст. Кетеринс, О. Штично — Лашін, П. Олексин — Мічем, Саск., Г. Кінащук — Стирджис, Саск., Ольга Никіфорук — Ричард, Саск., Віра Сеньків — Вишарт, Саск., Марія Козовик — Саскатун, Марія Березюк — Айтуна, Саск., Марія Сорохан — Бенкенд, Саск., Р. Кавулич — Блейн Лейк, Саск., М. Ставова — Портейдж ля Прирі, Ман., Ю. Химук, Анна Вахняк — Вінніпеґ, М. Фіщук — Гемилтон, Олена Мишкевич — Дависвю, Онт., К. Розак, П. Стефанюк — Едмонтон, А. Ґодзюк — Мирнам, Ф. Коваль, Милк Ривер, Алта., Ґ. Матіяшин , Овкборн, Ман., Іван Лазанчук — Бесборо, Б. К., Е. Ілащук — Порт Кредит, Онт.

PROMIN

Vol. VIII, 3 ENGLISH SECTION March 1967

A Page From The Canadian Shevchenkiana

E. CORA HIND ON THE UKRAINIAN BARD

Taras Shevchenko's resting place on the mound at Kaniv, high on the banks of the Dnieper River in Ukraine is universally known. As a national shrine it is visited by countless numbers of people the year round, and it is usually one of the high-lights on the itinerary of tourists visiting Kiev.

In addition to the memorial and museum at Kaniv, the poet has been honoured by a number of statues erected in other parts of Ukraine and abroad. One of the most impressive monuments is situated in the People's Square in the city of Kharkiv, Ukraine. It has been a source of admiration and inspiration not only to the local inhabitants but to outstanding visitors from other countries as well. One of them was the eminent Winnipegger, the late Dr. E. Cora Hind, author, world renowned agriculturist, editor of the Winnipeg *Free Press.**)

During her world's tour in 1936-1937, Cora Hind visited Kharkiv and was very much impressed by the Shevchenko monument there. Later her book "My Travels and Findings" (The Macmillan Company of Canada Limited, Toronto, 1939), was not only graced by an illustration of the statue on the frontispiece, but the author's preface was entirely devoted to Shevchenko. This is what she wrote:

> Some readers may wonder why the place of honour in illustrations in a book of sketches of places and scenes round the world is given by a Canadian writer to the monument of a Ukrainian poet. There is a reason — very early in the trip round the world came the visit to Russia.**) In the city of Kharkov the monument to Shevchenko had only shortly before been unveiled. The impression made upon the writer by this monument was never effaced or eclipsed by any of the scores of monuments, magnificent and beautiful as many of them were, that were seen later. The site is a definite eminence in a great city square. The simplicity of the design, the symbolism of the figures lighted and emphasized by a setting sun, made a picture which nothing could efface. To the left on the lowest step the figures of the unhappy serfs; to the right and half-way up the figures of the freedmen climbing upward to the gigantic figure of their hero, Taras

SHEVCHENKO MONUMENT
KHARKIV, UKRAINE

Shevchenko, who had helped to set them free. The casting of the bronze figures is so perfect that a steady gaze of a few minutes gives the impression they are actually moving.

Throughout the whole of Canada there are Ukrainian organizations which annually celebrate the birthday of Taras Shevchenko (March 9th, 1814) with great rejoicings; there are other organizations, equally widespread, which mark especially the date of his death (March 10th, 1861) with solemn memorial services. In every year, therefore, there are two days in March, the 9th and 10th, when all Ukrainians hold in special memory their great poet. . .

The American author, Van Wyck Brooks, for a time editor of the *Freedman*, wrote of Shevchenko — 'In the history of every literature there is a moment when the speech of the people is stamped by a superior genius, is suddenly lifted above itself and becomes a member of the family of literary languages.'

To the Ukrainian people Taras Shevchenko was more than a writer of beautiful and interesting poems. 'What he had done in his poems had been to revive, in the first place, in the minds of his countrymen, a sense of the great life their forefathers had known in the days before they lost their freedom. . . he scourged the oppressors of the people for their injustice and their brutality and the oppressed

for their self-abandonment and their sloth... By thus invoking the past he filled the present with an intolerable dissatisfaction, while at the same time creating values for the social and spiritual life of the individual... In a single poet, Taras Shevchenko, and to speak quite literally, a whole people had been born again.'

Mr. Brooks gives the following translation of Shevchenko's —

"MY TESTAMENT"

'Leave alone my lifty barrow;
Rise and break your chain;
Water liberty with blood-drops
Of the foemen slain;
When you sing my future brethren,
Praising liberty,
In the family of freemen
Kindly mention me.' "

Dr. Hind concludes her preface with a contributory article by P. Lysetz on Taras Shevchenko and his 125th birthday which was to be celebrated by Ukrainians on March 9, 1939.

O.W.

* E. Cora Hind died in Winnipeg, October 6, 1942. During her lifetime she received many honours for her outstanding contribution in the fields of agriculture and animal husbandry. Due to the efforts of the Canadian Women's Press Club E. Cora Hind's portrait now hangs in the Agricultural Hall of Fame of the Royal Winter Fair in Toronto. The portrait, commissioned by the CWPC, was executed by Ukrainian-born Peter Kuch of Winnipeg. It was unveiled in 1963 by Hon. Harry M. Hays, Minister of Agriculture for Canada.

** Following the common Western usage, the author erroneously applies the term "Russia" to the Soviet Union — U.S.S.R.

THE UKRAINIAN CANADIAN SOCIAL PATTERN

By Ol'ha Woycenko

(Continued from the previous issue)

(d) Community centres: "Narodni Domy" — officially known as Ukrainian National Homes, Literary Societies, "Prosvitas" were centres for adult education, social and recreational activities. They also played an important role in perpetuating Ukrainian folk-culture. Thus choirs, dramatic groups, dancing ensembles were very important activities in these institutions. Each of these "national homes" made an effort to assemble a library consisting of books, periodicals and newspapers in the Ukrainian language published here and abroad. It could be said that in their time, these libraries played a role similar to the local public libraries of today.

(e) Ukrainian press and publications: The role of the Ukrainian language newspapers in Canada is a fascinating study in itself: "Since 1903, when *The Canadian Farmer* made its first appearance, about one hundred and thirty-five papers have been published at one time or another. Many were shortlived disappearing after two or three months, others lasted several years, and a few hardy ones were able to weather early financial difficulties and become well established."[6] In this latter category the following could be mentioned: *Canadian Ranok* (since 1906), *Ukrainian Voice* (since 1910), *Ukrainian News* (since 1929), *Herald* (since 1924), *New Pathway* (since 1931). In 1960 over a hundred newspapers, periodicals and journals were being published in Canada.

These newspapers in addition to being instruments for dissemination of news served as a liaison between the Old World and the New; they were interpreters of a new way of life — laws and customs — so perplexing to the new settlers.

The press played a vital role in keeping the language alive in Canada. The newspapers and the annual almanacs published by a number of them were an important outlet for aspiring Ukrainian writers in Canada. It was mostly through the columns of these publications that young literary aspirants had an opportunity to publish their first works — poetry or prose.

PARTICIPATION IN CANADA'S DEVELOPMENT

In connection with the above a number of questions may arise: What have all these endeavours to safeguard the group's ethnicity contributed to Canada as a whole? When a group migrates to a new country does the transplantation of its particular cultural attributes enrich its new country of adoption? Do these attributes eventually become an integral part of the cultural life of that country?

One of the objectives of this study is to show, on the one hand, the contribution Ukrainians have made to the mainstream of Canada's material and spiritual development, on the other, their efforts to retain their ethnic characteristics thus assuring the group's survival in the new environment. With this in mind, it is quite conceivable that in the historical process of taking root and integrating into the life of the new

country, the Ukrainians were at the same time participating in both the material and the spiritual growth of Canada.

When the Ukrainian immigrants began their laborious tasks on the homesteads or elsewhere, they were not only bettering their own economic position, they were participating in Canada's development, even if unintentionally. There is no doubt about this participation. Their contribution in this sphere of Canada's development has been recognized alongside that of other pioneers, for they are undoubtedly among the builders of Canada, or at least of Canada's West, both in the spiritual and physical sense. However, their participation in Canada's social and cultural growth went unheeded for generations, it is only now, with the perspective of time, that the group's role in this sphere is being recognized.

It is known that when the immigrants from Europe were pouring in by the thousands towards the end of the 19th and beginning of the 20th centuries, they were channelled by the authorities to undeveloped areas in Western Canada with hardly any physical facilities to meet their needs; culturally the area was a vast emptiness. The lands occupied by them were wild with woods, tall grasses and swamp. This harsh reality encountered by the first settlers is recorded in numerous letters, memoirs, folk-tales. One of the earliest Ukrainian Canadian folk songs depicts the emptiness of the area:

I found here not a path, not a trail,
But just woods and water.
Whichever way I looked
I saw a strange land

There was not a path nor a trail
But a large tract of woods
As far as I could see
I saw a new land[8]

Naturally, out of sheer necessity for survival, the physical necessities of the newcomers were taken care of first. Nevertheless, to sustain a balanced and fuller life, their spiritual needs were no less important, as "It is written that man shall not live by bread alone." To nourish this need, the people continued as well as they could in the circumstances to adhere to their own familiar patterns of life — their own customs and traditions. First individually or as a unit within the family circle, later as a group in their church and secular organizations. Thus the family, traditional churches, organizations, press and schools which sprang up in the milieu of the various ethnic groups to fill a social and spiritual gap, were at the same time contributing to the cultural development of this country[9].

It should be mentioned, however, that the new settlers' life pattern was incomprehensible and a matter of grave concern not only to the English-language press, but to some British-Canadian clergymen and laymen of several religious denominations as well. They considered it a bulwark against assimilation. They seemed to think that these people would never become Canadianized. They worried about the group's tendency to settle *en bloc* and suggested that they be dispersed:

> Language, nationality, race, temperament, training, are all dividing walls that must be broken down. Proper distribution may do much. There is a very natural tendency for people of the same nationality to settle in large colonies... Not only are they less open to Canadian ideas, but closely united, they can control the entire community. The social, the educational, the religious, the political life is dominated by alien ideas. It would seem a wise policy to scatter the foreign communities among the Canadians in this way facilitating the process of assimilation.[10]

Time has proved that the expressed fears were unwarranted. With the exception, perhaps, of extreme religious sects of some ethnic groups, the newcomers became Canadianized. In the early stages of enrooting in Canada their own traditional patterns were a help rather than a deterrent. These patterns, in fact, bridged the trying transitional period of integration. And just as the quoted above editorial in the *Ukrainian Voice* had envisaged, the ethnic customs became modified in the new environment, and gradually some of them became part of the Canadian way of life in general, thus contributing to Canada's social and cultural development.

The ultimate result seems to lie in Canada's diversified way of life, which is often emphasized by more perceptive observers as having enriched Canada as a whole and made her unique amongst the countries on the American continent. The Ukrainians in Canada have contributed their share to this "unity in diversity."

(Copyright, 1967 by O. Woycenko)

(To be continued)

На нев'янучий вінок для моєї незабутньої вуйни, бл. п. Павліни Собистиянович, складаю на пресовий фонд „Променя" 5 дол. Разом з тим висловлюю співчуття синові Покійної й її трьом донькам.

Антоніна Дерворіз, Кемсак, Саск.

Євген Гуцало

Хай святиться йм'я твоє, любов

(Уривок із збірки „Хустина шовку зеленого")

Євген Гуцало народився 14 січня 1937 року в селі Старому Животові Оратівського р-ну Вінницької області в родині вчителів. Закінчивши історико-філологічний факультет Ніжинського педагогічного інституту працював у редакціях газет на Вінниччині, Львівщині і Чернігівщині і в „Літературній Україні". Зараз працює редактором у видавництві „Радянський письменник".

У 1962 р. у світ вийшла збірка оповідань „Люди серед людей". В наступні роки виходять книги оповідань „Яблука з осіннього саду" (1964), „Скупана в любистку", „Олень Август" (1965) та „Хустина шовку зеленого" — 1966.

(Письменники Радянської України, 1966 р.)

Коли Юхим пішов, редактор ще довго відчував холод у кабінеті. Потім через деякий час багаття знову почало розгорятися — воно, виявляється, не зачахло остаточно, а тільки принишкло на якусь мить, щоб потім знову підкрастися теплими язиками до його ніг, злетіти палкими сплесками по грудях, напоїти вогнем уста і затопити зір. Прямокутник телеграми лежав на підвіконні. „Дорогий тату, буду завтра автобусом, цілую, Василина". Він знову відчув на своїй щоці її поцілунок — ну, зовсім як дотик сонячного променя.

Принесли пошту, і він узявся її розглядати. Відклав газети й журнали, затримався тільки на знімку в фотобюлетені: жінка-кондуктор, в темній хустині, в довгому квітчастому платті стоїть біля автобуса; на грудях висить велика шкіряна сумка з квитками різної вартості, а вона втупилася перед собою, невідривно, з якимось байдужим жахом в очах стежить за тим, що відбувається перед нею і що залишилося за межами фотознімка... „Задумали полинівці город городити, щоб нікуди сим редьківцям до церкви ходити. А редьківці-розумійці рови покопали, полинівці, дурні вівці, в'язи позвертали..." Ага, знову Самусь із Добросина пише про колгоспний садок, про те, скільки дала врожаю ота яблуня, що від балки в затінку росте, і стара груша, що на осонні, та як треба оберігати сад, як його підготувати до зими. Отже, взимку треба сподіватися від нього чергового листа, де йтиметься про те, як сад перетерпів морози та як слід готуватися до весни, щоб „кожне плодове дерево зустріло її у всеозброєнні... „Ой нема Ганнусі найгіршої муки, як попадешся Миколі у руки. А він тобі скаже, коло тебе ляже, буде пригортати, правдоньку питати..." В селі Артасові наступного року хочуть спорудити цегельню, щоб колгосп мав свій власний будівельний матеріял для артільних і для індивідуальних потреб, а також збираються в зв'язку з цим закласти Палац культури, в якому буде кінозал на двісті п'ятдесят місць, бібліотека і т. д. — прекрасно, але все це тільки в планах, тільки в сподіваннях. Ну, звичайно, Бербенець знову скаржиться, що в їхній сільській крамниці справи не поліпшилися, що як не було цвяхів перед виступом газети, то й після виступу не вродило, а без „цвяхів на господарстві, як без рук", — закінчувалася незаперечною народною мудрістю його чергова скарга.... „Летіла сова через улицю, схопила дівку за потилицю; біжить Семенко з коцюбою: „Покидай, сово, дівку мою, покидай мою ледащицю, возьми собі робітницю..." А цей товариш із села Білі Камені просить, щоб у газеті надрукували пораду, як найкраще зберігати свиняче сало, бо в їхньому селі солять та зберігають його по-різному, а останнім часом пішла така молодь, яка нічого не вміє і не тямить, батьків не слухає, а тому нехай почитає і повчиться... Ага, два листи з приводу їхньої дискусії: авторка одного підтримує моральні засади Нелі Короби, авторка другого закликає сміливіше писати про таких, як Вадим, бо вони є „темною плямою..." „Хіба ж тобі не казала та й не говорила..."

Останній лист він пробіг за якусь мить, але зразу ж, не відкладаючи, перечитав його повільно, задумуючись майже над кожним окремим словом. В листі було: „Батько, лісник, і мати, куховарка лісгоспу, пішли на роботу. Вдома залишилось двоє дітей — один хлопчик років десяти ,другий — років чотирьох. Старший побіг по хліб у магазин, а малий зостався в хаті. На миснику він помітив склянку, в якій було грам п'ятдесят горілки-самогонки. Він дістав склянку, насипав туди цукру, перемішав і випив. Коли мати прийшла на обід ,то побачила, що син помирає. Через дорогу з контори СТ подзвонила в лікарню: машина швидкої допомоги була на виїзді. До лікарні — три кілометри. І раптом — по вулиці йде машина. Їхав сусід, начальник автоколони. Параска — так звуть матір хлопчика — кинулась до машини. Начальник одчинив дверцята і запитав, у чому справа. Мати попросила підвезти її сина до лікарні.

— Я не холуй вам дітей возити! — гаркнув той, зачинив дверцята й поїхав.

Хлопчину поклали на підводу й повезли.

Надій на його врятування не покладали вже ніяких. Скоро їх наздогнала автомашина з торфом. Шофер забрав хлопця в кабіну й одвіз до лікарні. Там сказали, що якби доставили хвилин через десять, то нічим не змогли б уже допомогти.

Шановні товариші, прошу мій допис надрукувати у ввіреній вам газеті. З повагою завклуб Іван Малахтей, село Овече Вушко".

— Ну й мерзотник! — прошепотів Мірошин, маючи на увазі начальника автоколони. І тому що в голову після цього листа більше нічого не йшло, повторив ще раз: — Мерзотник!

Він ніколи не розумів таких вчинків. Немов постійно перебував у цьому світі, а такі, як, скажімо, начальник автоколони, — в антисвіті. Він в одній площині, а той — в іншій. Погляди, почуття й думки Мірошина мають один вимір, а погляди, почуття й думки того — зовсім інший. Тому їм ніколи не порозумітися...

З язика знову просився „мерзотник", але Мірошин проковтнув це слово, і в горлі стало гірко. Тіло ледве зберігало спомини про недавнє вогнище — ті гніздечка споминів тліли в грудях, у голові. Тоді він повторив пошепки: „Дорогий тату, буду завтра автобусом, цілую, Василина". Прямокутник телеграми світився на підвіконні, як зів'ялий березовий листок. Од нього, здається, ще пахло простором льоту...

Ввечері Мірошин пішов на районний огляд художньої самодіяльності. Звичайно, він міг би і не йти — матеріял про це писатиме Рипчук, він і поінформує, як усе відбувалось. Проте коли Мірошин пригадав, що після роботи немає ніяких зборів, на котрі б йому слід піти, що сьогодні газета не виходить, що ні в райкомі, ні в райвиконкомі (де його присутність якщо не обов'язкова, то бажана) нічого не відбувається, то відчув, що не впорається з своїм вільним часом, що потоне в його морі — і навряд чи випливе. Якщо його нічого не цікавило, то треба найти предмет, якому можна було б приділити свою увагу. І Мірошин вибрав художню самодіяльність — просто йшов по вулиці й випадково помітив оголошення біля пивного кіоска.

Звичайно, спочатку виступив хор і проспівав монументальну пісню. Потім виступив декламатор, височезний шофер із В'язової, і прочитав не менш монументальні вірші. Далі на сцену вийшов хор склозаводу, — дівчата в червоних чоботях, у запасках, хлопці в шароварах, підперезані зеленими шовковими поясами, — і, відчуваючи себе незручно в цьому одязі, який належав Палацові культури і пахнув нафталіном та духом злежаного, почав співати жартівливої. Потім прозвучало кілька пісень, в яких було поставлено „проблему епохи" — „а я люблю жонатого" чи, навпаки, „жонатий любить, а його — ні". Мірошин відчував, як нестерпно повільно, застряваючи на кожному кроці, спотикаючись, ледве чеберяє час. Раптом таке збентеження опанувало ним, що він потонув у його теплі — пронизливому, знесилюючому, а коли отямився, то запитав себе: „Де я? Що зі мною? І чому я бачу на сцені оцих танцюристів, чия пристрасть і чий запал залишаються чужі мені, не зворушують, — наче все це відбувається в іншому світі?" Звівся й пішов поміж рядами саме тоді, коли одна з дівчат почала імітувати збирання грибів, друга — вдавала, що плете вінок, а парубок стежив за обома, не приступаючи поки що до рішучих дій. На виході Мірошина наздогнав вибух сміху — він озирнувся й побачив, як декорований парубок пустився навприсядки навколо тої, що плела вінок, а та, що збирала гриби, ревнувала і, ходячи навколо нього вихилясом, намагалася його відбити.

Несподівано для себе Мірошин опинився на автобусній станції. Віконечко каси вже не світилося. Під високим муром колишнього монастиря, в якому тепер стояла одна з військових частин, жовтів автобус, — мабуть, він прибув недавно, і хоч люди з нього повиходили, але всередині світилося, і в кабіні вовтузився шофер — розкрив чемоданчик, викладав якісь речі, розгорнув величезний шмат паперу, а потім викинув. Мірошин уже двічі сьогодні дзвонив на станцію і знав, що потрібний йому автобус прибуває о дев'ятій ранку, проте зараз шукав розклад, щоб ще раз глянути і переконатись, що не пізніше й не раніше, — хоча йому, звичайно, хотілося, щоб раніше, щоб сталося непередбачене і автобус уже зараз стояв на площі. Він облизав пересохлі вуста. Шофер погасив світло й замкнув двері. Мірошин уважно дивився, як він іде, як тримає голову, як розмахує рукою, в котрій тримає чемоданчик, як сутулиться, — все викликало в ньому гостру увагу, все набирало значення. Шофер помітив на собі пильний погляд — і глипнув коротко, а коли проминув, то озирнувся. І коли вже зник у завулку, то Мірошин побачив Стефанію — вона вийшла з того ж самого завулка, який вів до базару, з господарською сумкою в руці й з великим вінком червоної цибулі через плече. Міро-

шин так виразно бачив ту цибулю, що одразу чомусь і не придивився до її обличчя, а коли став приглядатись, — то видіння розтануло, ніби його й не було. Проте коли Мірошин витер заплилі сльозою очі, не втримався і ще раз подивився в завулок.

Ноги ослабли, і він ледве дочвалав до лавки, що стояла під муром... „Всі ми люди", — пригадав він раптом чиїсь слова. Спершу не надав їм значення, але вже через хвилю силкувався пригадати: де, ким і коли це було сказано. Й пригадав. У сорок другому році, коли взимку, в березовому гайку, їхній взвод розстрілював дезертира, а потім, пригнічені, бійці поверталися в землянки, один дядько з Полтавщини (його було вбито на другий день) сказав оте „всі ми люди". Перед Мірошином постали обвислі його вуса, і хворовита провинність в потупленому зорі, і важкі руки, які стискали гвинтівку так, як стискають чималий дрючок. Мірошин хотів думати про Стефанію, але перед ним чітко, до найменших подробиць випукло, стояв оцей дядько, котрий, здавалося, вже відчував свою завтрішню погибель, і Мірошин не міг відігнати його образ ні зусиллям волі, ні намаганням викликати перед собою іншу картину, —дядько із Полтавщини, про якого він на війні й не згадував, бо після того майже щодня траплялося щось подібне, виник раптово в його уяві й не зникав ,ніби саме про нього зараз треба було думати.

„А пам'ятаєш, — запитав себе раптом Мірошин і ще не встиг до кінця й сформулювати запитання, що виникло в ньому гострим відчуттям, як отой дядько раптово зник, ніби його й не було, — а пам'ятаєш, як у тридцять третьому році вмерла від голоду твоя мати, а ти нічого не міг вдіяти? Весь свій хліб, всі ті черстві цілушки й пліснявi шкоринки, які вона випрошувала в місті, мати віддавала тобі, а коли вона вмирала ,то ти нічого не міг вдіяти, безсилий, осліплий від горя, і тільки стежив, коли ж із неї випурхне пташкою життя, щоб зловити ту пташку в долоні, щоб поселити її знову в немічному материному тілі. Ти просидів над нею один день, потім другий, проте пташку не зловив — вона вилетіла непомічена... Потім ти часто проклинав себе за те, що таки не побачив її. Пізніше ти взнав, що душі померлих не вилітають пташками, але тоді вірив у це і винуватив себе за те, що не повернув ту пташку".

Заплющив очі і, мабуть, просидів так довго, бо коли отямився, то ніч йому видалася трохи інакша, ніж була до цього, — вона поглибшала, і темрява її набрала похмурнішого змісту; дерева на краю площі мовчали осмисленіше й таємничіше. Відчував, що став частинкою цієї ночі, частинкою природи ,відчував, що глибоко й просто розуміє мовчання дерев, а вони так само розуміють його, відчував, як таємниця життя пронизує його наскрізь, а ті зорі, що блимають угорі, так само заворожено й прохолодно блимають у його душі. Чув, як дихає заснуле місто, як дрімає автобус під муром, як крізь його величезні, всеоб'ємні груди пружними хвилями тече час... „Всі ми люди", — пригадав він загиблого дядька з Полтавщини, але тепер той не перешкоджав йому думати про все своє життя, про Стефанію, про всіх, з ким зводила його доля, про все, що судилося йому звідати, — і він відчув свій зв'язок з усіма, і залежність від усього, що відбувалося, він відчував себе зараз, як і завжди, невідривним од життя і відповідальним за нього. „Кожен, де б він не був, має боротися за самого себе і за всіх, ніхто не повинен зраджувати своїх переконань навіть у дрібницях, особливо тоді, коли певен, що вони не помилкові, що на них — кров і кров ту стерти неможливо. Спільний ланцюг, який об'єднує людей, ніде не повинен перериватись, вони повинні нести той ланцюг не тільки як необхідність, але й як обов'язок..." Усміхнувся своїм думкам — це, мабуть, ніч оця винувата, винувата самотність, очікування й отой піднесений і водночас непевно-глухуватий настрій. Навіть здавалося, що варто йому зараз покликати Стефанію, як вона з'явиться насправжки, наяву, з'явиться з отого провулка, несучи на плечі вінок цибулі, і все наближатиметься, наближатиметься... Він знав, як усе це неймовірно — після стількох років, протягом яких вони живуть окремо, далеко одне від одного, коли він повинен збайдужіти, коли його серце повинно було втратити свій дар любити! Після стількох несправедливих років він не міг зректися своєї любові, як не міг зректися самого себе...

Загули перші автобуси. Кидаючи попереду себе жовті, маслянисті плями світла, машини виїжджали з парку. Спершу їхні мотори, прогріваючись, гули воркотливо, вдоволено, потім надсадно гарчали. Коли світло фар падало на руки Мірошина, вони здавалися йому восковими. Перші пасажири були неповороткі й якісь сонні. Вони мало рухалися, мало говорили. Прибували автобуси і з ближніх сіл — з робітниками гути та цегельні, з тітками, що поспі-

ЛИСТУВАННЯ З ЧИТАЧАМИ

Посилаю передплату на „Промінь", якого все читаю з великою приємністю. Бажаю редакторці Н. Когуській і всім, що працюють, видаючи такий дуже цікавий і корисний журнал, кріпкого здоровя та витривалости надалі працювати в користь українського народу. Залучую 1 дол. на прес. фонд.

Марія Ставова, Портедж ля Прері, Ман.

Висловлюю щиру подяку за такі цінні статті, які Ви поміщуєте в журналі. З початком 1967 року бажаю кріпкого здоровя, в першу чергу редакторці Н. Когуській та іншим співробітницям. Бажаю успіхів і в майбутньому.

Анна Кіпибіда, Монтреал.

Передплату і пожертву за журнал залучую. Журнал „Промінь" повинна читати кожна українка. Тоді нам легше було б поступати вперед. Коли б кожна членка Союзу його читала, то в нас була б єдність думки, бо всі ми працюємо для добра нашого народу.

Василина Дмитрійчук, Мус Джо, Саск.

Працівницям журнала „Промінь" бажаю багатого і щасливого нового року, багато щастя і здоровя, щоб могли надалі продовжувати цю корисну працю для нашого українського жіноцтва в Канаді.

Олена Вівчар, Индевор, Саск.

У Вашій цінній праці при редагуванні журнала бажаю всім щастя і здоровя.

Наталя Демчук, Сенди Лейк, Ман.

Бажаю всім трудівницям „Променя" багато літ прожити і на нашій неродній ниві продовжувати працю. Найкращих успіхів бажаю.

Параска Матвійчук, Декер, Ман.

Я передплачувала „Промінь" раніше, однак минулого року перервала, бо маю інші журнали, та вскорі я переконалась, що мені бракує „Променя". Тому прошу мене знов зачислити до його передплатниць.

Єва Грицак, Ембрідж, Па.

Бажаю Вам якнайкращих успіхів у Вашій так цінній праці журнала „Промінь". Не омину ні одної сторінки, щоб не прочитати. Щасти Вам Боже на будуче.

Анеля Топоровська, Пайн Ривер, Ман.

Засилаю як різдвяний подарунок дворічну передплату до Лідер, Саск. для пані Насті Бозик. Вам, пані Когуська і Вашим співобітницям з новим роком всього найкращого, багато сил і витривалости у такій цінній праці для нашого жіноцтва на ниві народній.

Анна Скоробогач, Саскатун, Саск.

З новим роком бажаю редакційному персоналові і працівникам „Променя" міцного здоров'я та витривалости у редагуванні так конечного нашого журнала в Канаді.

Н. Кос, Едмонтон.

Посилаю передплату на „Промінь", якого дуже люблю читати. Бажаю редакторці Н. Когуській і всім тим, які трудяться та видають такий цікавий і корисний журнал, кріпкого здоровя надалі працювати в користь українського народу.

Марія Ставова, Портедж ля Прері, Ман.

Посилаю передплату і жертву на „Промінь" і хай цей журнал доходить до кожної української хати та хай його читає українська мати.

Хай кожна українська мати прочитає книжку Докії Гуменної „Благослови мати", а я дякую письменниці за такий красний твір. Давнину нашу вона описала — оті всі камяні баби. Наші матері так складали свої руки, так благословили дітей своїх до вінця. Так передавалось воно з роду в рід. А яку то цінну працю лишив пан С. Килимник про наші звичаї, про духовий звязок з предками. Бажаю всім працівницям „Променя" успіхів і здоровя.

Софія Кушнірук, Винярд, Саск.

Висилаю мою передплату і скромний дар на прес. фонд „Променя". Я дуже вдоволена, що одержую наш дорогий журнал кожного місяця. За цінну працю і добрий зміст журнала складаю редакційній колегії мою щиру подяку. Желаю кріпкого здоровя редакторці Н. Когуській і всім нашим дорогим читачкам. Щасти Боже надалі.

Анастасія Бабляк, Монтреал.

З нагоди моїх 71 уродин засилаю $5.00 на пресовий фонд журнала „Промінь".

Дякую Всевишньому, що дозволив мені дочекати до мого віку. Багато я пережила у свому житті.

Засилаю мої щирі поздоровлення для всіх працівниць. Нехай Господь допомагає вам у Вашій праці на добро нашої жінки на многі літа.

Степанія Іліка, Монтреал, Квебек.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ

У виказі надісланого фонду за значки М. Бек на стор. 17 в числі 11, 1966 року через помилку подано Тіодор, Л. Українки — має бути Фом Лейк, відділ Лесі Українки $3.00.

шали з великими окришками на базар. Мірошин більше не міг сидіти — встав і пройшовся попід муром. Змерзлий, закостенілий, він не відчував свого тіла. Здавався собі зараз недосвідченим хлоп'яком, який не має ні про що уявлення, сором'язливим і боязким. Людей навколо густішало. Хтось, мабуть, знайомий, привітався, але те вітання дійшло до свідомості аж тоді, коли поруч нікого вже не було. Хтось про щось запитав, але він не чув запитання, як не бачив і того, хто запитував. Солодке й водночас образливо болісне хвилювання охопило його... Нарешті, — на площу в'їхав автобус, у якому повинна була сидіти Василинка. Мірошин безпорадним і неслухняним поглядом побіг по вікнах:

Так богосвітлий молився Одіссей,
у нещастях незламний,
Дівчину ж мули міцні тим часом
доставили в місто...

(Докінчення буде)

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

ВСТАЛА ВЕСНА

Встала весна, чорну землю
Сонну розбудила,
Уквітчала її рястом,
Барвінком укрила.

І на полі жайворонок,
Соловейко в гаї
Землю, убрану весною
Вранці зустрічають...

Тарас Шевченко

ЗА ЩО КРИВДЯТЬ МИХАЙЛИКА?

І чому це нашого Михайлика прозвали „недбайликом"? Ви, часом, не знаєте? Який же він недбайлик? Навпаки, Михайлик дуже дбайливий хлопчина, просто йому не щастить. А коли людині не щастить, то тут уже як не крутись, хоч розірвись на шматочки, все одно вийде — собі сльози, людям сміх. Потім — доводь не доводь, що хотів зробити якнайкраще, ніхто не повірить. А хто винен? Та хто завгодно, тільки не Михайлик! От хоча б сьогодні... Послухайте, якої неприємності завдала йому з самого ранку одна

ЗРАДЛИВА БУРУЛЯ.

Поспішав Михайлик в дитячий садок. Туди він ходить сам, бо це зовсім близенько: вийдеш з двору, завернеш за ріг вулиці — тут тобі й буде дитячий садок. Ну що лихого може статися на такому коротенькому шляху? Нічогісінько? Еге, то з кимсь іншим — нічогісінько, а з Михайликом вийшло не так.

Ще вдома мама перевірила, чи добре застебнуте пальтечко, чи взяв Михайлик рукавички, чи взув осоружні калоші,

які завжди так хочеться забути, і провела до самої хвіртки.

— Ти хоч сьогодні не запізнюйся, Михасю. Вихователька вже й так скаржиться на тебе.

— Ото! І чого б я мав запізнюватись? — ображено мурknув Михась і повагом посунув на вулицю. А там — такий дзвінкий сонячний ранок! Напередодні була відлига, і хлопці повиковзували на тротуарі вузенькі блискучі доріжки. Неможливо утриматись, щоб хоч трошки не поковзатись.

Проте ковзався Михайлик недовго і нізащо б не запізнився в дитячий садок, якби з ринви наріжного будинку не звисала казкової краси крижана бурулька. Не бурулька — буруля, завбільшки мало не з Михайлика! Вона так принадно блищала на сонці своїми прозорими боками, що жоден хлопець не зміг би пройти, щоб не збити її. А збити не жарти — спробуй дістань! Он вона як високо... Михайлик щосили розганявся, підстрибував, та куди там: розкішна буруля ніби сміялася з нього.

Михайлик — хлопець не з тих, щоб свого не доскочити. Він зміркував, що путящою палицею бурулю збити можна. А де її взяти? Такі палиці на вулиці не валяються. Отже, довелося вертатись назад на своє подвір'я і тут розшукати замашного дубця.

Збив Михайлик бурулю... на свою голову. Падаючи, капосна так бабахнула його, що коли б не тепла шапка-вушанка, мав би Михась на маківці доброго гудзя.

Он яка зрадлива буруля! Спочатку спокусила хлопця, а потім ще й стукнула. І до дитячого садка через неї запізнився. Знову Славик з Райкою стали сміятись і прозивати недбайликом. А кому приємно отаке терпіти?

Лариса Письменна

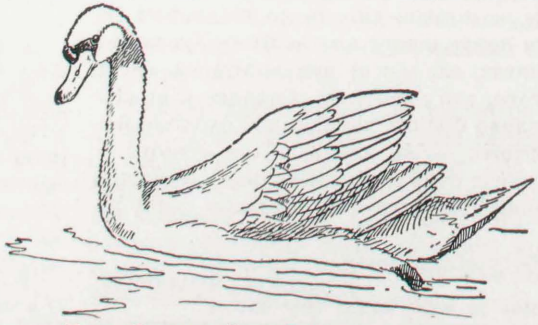

**Плавай, плавай, либедоньку,
По синьому морі. Т. Шевченко.**

ЯКИЙ ЦЕ МІСЯЦЬ?

Востанне сердиться зима. Жбуряє, крутить снігом. Вночі підморожує — вдень відпускає. Теплий вітер помагає сонцю. Тануть сніги, біжать гомінливі струмки. Видзвонюють краплинами бурульки.

„Ціні-зінь, ціні-зінь! Вес-на! Вес-на!" радісно сповіщає синичка. До своїх гніздівель повертаються граки. Прилетіли польові жайворонки, шпаки. В синяву неба глянули сині проліски. „Як хороше, — стрепенулась береза. — Вся моя кора вже прогрілась. Кожна гілочка соком наливається. Сонечко зимовий сон геть прогнало. Певно цей місяць мого пробудження — найкращий. Люди назвали моїм імям. А як?"

(Березень)

В МЕНЕ ЗУБКИ ВИПАДАЮТЬ

Скоро в тата іменини.
Я і мама з магазину
Принесли йому пакунок —
Подарунок.

Наказала мені мама:
— Держи язик за зубами...

Але всі те добре знають:
В мене ж зубки випадають...
— То хіба ж я можу, мамо,
Держать язик за зубами?

Г. Бойко

КОСТЮМОВИЙ БАЛЬ

Хлопці і дівчатка з Греції, з Риму і з країни казки зібралися потанцювати. Забава не якабудь, то баль костюмовий! Якже ж то мило годину бути королем, або княжною високого роду. А клопоту не багато. Можна натягнути королівські шати, а говорити й жартувати як звичайно. Приємно також переодягнутися за пастушку; синя спідничка, прибрана гірляндами з рожечок, несеться в танку наче баня. Пастушок чемненько подав праву руку, а в лівій держить палицю з кокардою. Такої палички не злякається навіть овечка... Так... Але ж це неправдиві пастухи, лише з образка. Й інші строї пречудові. Вірте мені, костюмовий баль, то забава над забави

Не раджу лише переодягатися за паяца, (кловна) Всі знаємо, що паяц має прикрі пригоди, часто дістає поза уха.

В місці, невиднім на образку, є підвищення. На підвищенню музики, з поважними, приємними обличчями, настроюють скрипки. За хвилинку вдарять перші тони. А тоді королі, княжни, пастухи, паяци і всі забавні постаті пустяться в танок.

Анатол Франс

Людмила Солодовник

РАНКОВА ПІСЕНЬКА

КАЗКА

Була собі хата.

У хаті жила дівчинка Оксанка з татом і мамою, а біля хати росло багато гарних квітів, літали бджоли і гуляв півень.

Найпершими вранці прокидалися квіти. До схід сонця підводили свої віночки кручені паничі і тихо бриніли під ранковим вітром:

Піднялося сонечко!
Годі спать, Оксаночко!
Прокидайтесь квіти,
Хай радіють діти.

Потім розкривали свої чашечки рожі погожі, розгортав голубі пелюстки барвінок-попідтинок. Вони швиденько вмивалися росою і чекали на золотих бджілок, які вже поспішали з такою пісенькою:

— Жу-жу-жу, жу-жу-жу,
Я і з квітами дружу.
В кожну завітаю,
Меду назбираю.

А півник злітав на високий тин, бив крилами в боки і теж співав, та так, щоб скрізь чути було:

— Ку-ку-рі-ку, ку-ку-рі-ку!
Умилось сонце на ставку!
Годі, годі спати,
Всім пора вставати!

Від пісні півника прокидалися і тато, і мама, і Оксанка. Тато і мама йшли на роботу, а Оксанка — в дитячий садок. Але спершу вона набирала повну чашку води і йшла поливати квіти. Оксанка теж склала собі ранкову пісеньку:

— Ой, ви квітоньки
маленькі,
І синенькі, і біленькі!
Вас водою напою,
З чашки білої поллю!

Усі дуже любили її пісеньку. А в тебе є ранкова пісенька?

ДЛЯ ВЛАСНОГО ДОБРА

В числі 2 журнала ц. р. ми започаткували виказ праці референток журнала на місцях. Уважаємо, що така діяльність є дуже важливою для добра всіх нас. Кожний відділ може проявити себе в цій ділянці і зробити добре діло для тієї установи, яка служить відділам, яка рекордує ваші досягнення, успіхи і містить про життя відділів на своїх сторінках.

Едмонтон, Алта., Катерина Міськів, референтка „Променя" знов прислала чеки за поколектовані передплати на суму $120.00. Відділ плянує улаштувати весняне чайне прийняття на „Промінь" і книжки для бібліотеки т-ва. Замовляє нові книжки посвідок.

Форт Вілліям, Онт., О. Ковальчук, референтка у відділі Доньки України. Прислала грошовий переказ на $52.00 за передплати і придбала одну нову передплатницю.

Мирнам, Ал-та, Ксеня Ханасик, референтка у відділі О. Пчілки — за дві передплати $8.00, раніше переслала $37.50 на передплати й пресовий фонд.

Ґлеслин, Саск., Анна Буй, секретарка — прислала $8.00 за дві передплаті, одна нова.

Редфілд, Саск. — Галя Плюта, референтка у відділі Л. Українки переслала $21.00 на передплати й прес. фонд.

Ватсон, Саск. — відділ ім. О. Басарабової, референтка А. Романюк. На передплати (одна нова) $32.00, на пресовий фонд $10.00, значки М. Бек $5.00.

Канора, Саск. — відділ ім. М. Маркович, референтка С. Копельчук на відновлення передплат $11.27.

Содборі, Онт. — пані А. Конічковська переслала $8.00 на передплати для двох нових передплатниць.

Ніягара Фалс, Онт. — пані А. Погранична на відновлення передплат і пресовий фонд $13.00.

Стінен, Саск. — відділ ім. кн. Ольги, пані Катруся Гунько на передплати $36.00, одна нова.

Смокі Лейк, Алта. — відділ ім. О. Кобилянської, пані Слава Палилик знов прислала $8.00 на відновлені передплати.

Принс Альберт, Саск. — відділ ім. княгині Ольги, референтка пані Анна Кіндрачук переслала $16.00 на передплати, одна нова.

Дніпер, Саск. — відділ ім. О. Кобилянської, референтка Ольга Маковська переслала $56.00. Придбала одну нову читачку.

Вернон, Б. К. — секретарка Н. Микитюк, відділу ім. кн. Ольги, $10.00, на пресовий фонд і нову передплату.

Блейн Лейк, Саск. — референтка відділу ім. Х. Кононенко, пані Марія Цьона, на передплати, пресовий фонд і значки М. Бек $42.50.

Гефорд, Саск. — добр. П. Мельник, референтка відділу ім. О. Басарабової знов прислала $36.00 на передплати, одна нова.

Давфин, Ман. — пані Марія Білоус, референтка відділу ім. Л. Українки доручила $40.00 на передплати, одна нова й $20.00 на святочні побажання.

Вегревил, Алта. — пані Олена Мельничук, референтка відділу кн. Ольги на відновлення передплати $28.00.

Норт Бетлефорд, Саск. — добр. Галя Зузак, референтка відділу ім. О. Пчілки, на відновлені передплати $40.00, на пресовий фонд $5.00.

Торонто — пані Анна Бойко, референтка відділу ім. кн. Ольги переслала $18.00 на відновлені передплати й прес. фонд.

Етелберт, Ман. — пані Анастасія Григорчук, на передплати $12.00, пресовий фонд $13.00, разом $25.00.

Йорктон, Саск. — відділ ім. О. Пчілки, референтка пані Софія Ригус раніше переслала $12.50 і $10.00 на передплати й прес. фонд.

Саскатун, Саск., референтка відділу пані М. Дорош, на передплати і пресовий фонд $26.00.

Саскатун, Саск. — пані Марія Мадюк на відновлені передплати $12.00.

Торонто, Онт. — пані П. Дверничук, переслала на передплати, одна нова, і пресовий фонд $24.00.

КУПІТЬ СОБІ КНИЖКУ „ГЕЙ, ТАМ НА ГОРІ СІЧ ІДЕ!"

„Дівчата організують свою чету при „Січі", а одна з тих завзятих, моя сестра, Касіянна ткала на кроснах малинові січові ленти собі і своїм товаришкам" — читаємо у книзі „Січей", що має три частини: „Січі" в Галичині, „Січі" на Буковині.

Відгомін січової ідеї на еміграції й на нових місцях поселення (З. Д. А.).

Великий формат, гарна обкладинка арт. маляра Е. Козака, 432 стор., добрий папір, 198 світлин. спогади, статті, січові пісні (деякі з нотами), вірші, зразки січових вправ, мапа, де основано першу „Січ", стаття англійською мовою.

Книга „Січей" — кусник історії нашого національного відродження — гарний дарунок для кожного! $12.— за прим. у м'якій, $14.— у твердій оправі, слати пошт. моніордерами (до банкових чеків слід додавати 15 ц. на змінне) на адресу:

Knyha "Sitchey"
11450-78 Ave., Edmonton, Alberta, Canada.

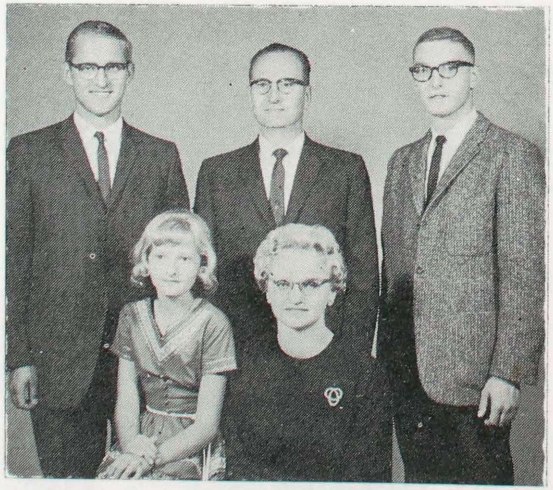

П-во Дмитро і Надія Кобильники з дітьми в Келгарі, Алта. Опис ювілею подружжа був поміщений в ч. 2. П-во Кобильники дали на Колегію св. Андрея $125.00. Зліва стоїть син Роман з правого боку син Василь, біля мами сидить доня Іванна.

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

ДОПОВІДЬ ГОЛОВИ СОЮЗУ А. ТОКАРИК
Гефорд, Саск.

День 2-го листопада, 1966, залишиться в памяти членок відділу СУК ім. О. Басарабової в Гефорд, Саск., на довгі роки, бож в той день прибула і загостила до відділу голова Союзу Українок Канади, пані Анна Токарик з Гемилтону. Це дійсно був день великого свята ,і довгоочікуваним днем для Гефордського відділу, бо цей куток Саскачевану не мав відвідини голови довший час.

Приїхала до Гефорду голова з відвідин відділу у Гоні Мун. Привезли автом її п-во Романовичі з Принс Альберту. Тогож дня була на обіді у п-ва Михайлюків. На вечерю і весь час побуту в Гефорді перебувала вона в домі п-ва Андрущаків.

Увечері з'їхалось поважне число жіноцтва разом з мужчинами (поверх 100) до Народного Дому. Були не тільки членки відділу, але й жіноцтво з Борден і Редісону. Наколи прибула пані Токарик до Народного Дому, то пані Андрущак представила її особливо кожній присутній. Для пані Токарик, Гефорд є відоме місто, бож це родинне місто її мужа.

Пані Андрущак переводила цей вечерок. Вона відкрила програму співом „О Україно" та покликала цих пань до президії — пані Токарик, пані Михайлину Симчич (голову відділу), пані Параску Барабаш (уступившу голову), Добр. Мельник, пані Олесю Михайлюк. Секретарювали були пані Стефанія Гавриш і Марія Д. Калин. Предсідниця привітала присутних, зокрема звернула увагу на присутність чоловіків. Між іншим висловилась про конечність і важливість відвідин голови Союзу. Бажаним було б, щоб така гостина урядниць централі була частіше. Такі відвідини підносять членство на дусі, та підбадьорують до дальшої активности, бо не раз по відділах закрадається застій та байдужність .Членки працюють щиро, але дуже часто привикають до одної системи ,одних думок, і звичаїв. Нам потрібно знати, що робиться в провінції, в Канаді і поза Канадою, як також дбати про льокальні справи, які торкаються нас і нашої організації.

Пані Андрущак представила дорогу гостю. Вона розповіла про заслуги і активність пані Токарик в громадському житті ще від молодої дівчини. Пані Токарик працювала і допомагала організувати „Каменярі", як учителька на околицях помагала молоді як також брала активну участь в організованні нашого жіноцтва, коли то наша організація Союзу розвивалась. Бувши членкою саскатунського відділу через довгі літа, вона занимала різні позиції в зарядах, пізніше в провінціяльній екзекутиві і тепер в централі. Належала і належить до многих організацій, та на кожнім кроці виявляє себе в провідництві. Членство Союзу є горде і вдячне що має пані Токарик на чолі своєї організації.

Перша зліва голова Союзу Анна Токарик, перед нею голова т-ва Михайліна Симчич.

Голова відділу пані Михайлина Симчич удекорувала шановну гостю корсажем.

Пані Токарик своєю милою персональністю та своєю рідною мовою захопила слухачів. Вона розповіла про всякі справи централі, про проєкт 100-річчя Канади. Звернулась до членок з проханням, щоб належно ставились до обов'язків Союзу, а головно, щоб прикладали всяких старань затримати українську мову, пісню, звичаї і традиції. Ніхто інший цього не зробить, тільки мати в своїм домі, вона є тою першою учителькою своєї дитини. Пані Токарик розповіла про враження своєї подорожі на Україну, як також про світову конференцію жіноцтва в Тегерані, куди їздила як одна з делегаток Канади. При кінці побажала всім добрих успіхів у праці, та закликала все жіноцтво до участи в всяких імпрезах Сторіччя Канади, чи то в льокальних чи позалькальних святкуваннях, щоб наше членство записало себе в історію разом з іншими.

Пані Олеся Михайлюк вміло подякувала бесідниці за її доповідь, за поради і добрі думки, та побажала її і всім урядницям централі багато витривалости і здоров'я в їхній праці.

Пані Андрущак попросила учасників зложити датки на покриття коштів поїздки і на організаційний фонд. Відділ жертвував $30.00, а решта присутні зложили разом $101.25.

Слідувало чайне прийняття. При чаю членки мали нагоду приступати до голови із всякими питаннями та товариською гутіркою.

На другий день пані Михайлина Симчич гостила пані Токарик в своїм домі обідом. Пізніше пані Федейко і пані Андрущак відвезли пані Токарик до відділу в Блейн Лейку.

С. Гавриш і М. Д. Калин, секретарки.

ПРИВІТАННЯ З ДНЕМ УРОДИН
Прілейт, Саск.

Членкині жіночого товариства у Прілейт зійшлись в неділю вечером 27 березня 1966 р. до хати пані Е. Палинчук, щоб привітати її з днем уродин. Жінки принесли печиво та інші страви для перекуски. Іменинницю посадили за застелений стіл та вдекорували її білою квіткою. Пані Бозик привітала пані Палинчук від присутніх і пояснила ціль нашої гостини та висловила їй признання за громадську працю в товаристві.

Пані Е. Палинчук є довголітною членкинею нашого товариства від перших днів його заснування у Прілейт. Вона завжди, коли могла ходити, приходила на наші збори, помагала і працею і порадами і фінансово. Пані Бозик висловила подяку пані Палинчук за її довголітні труди, побажала їй доброго здоров'я і на знак пошани від присутніх вручила їй скромний дарунок.

Пан Товстей сказав кілька слів від себе, оцінивши заслуги пані Палинчук, як взірцевої матері, яка виховала так гарно двох синів — Івана і Володимира, які разом з гостями були присутні на прийнятті. Він радіє, що обидва її сили ступають слідами свого батька, ходять до церкви, є членами у церковній громаді.

Гарну промову виголосив того вечора Всеч. о. С. Гребенюк, парох нашої громади. Між іншим він сказав, що ми повинні якнайбільше пам'ятати про старших людей, бо вони багато своєї праці вложили в розбудову нашого церковного і організаційного життя. Декотрі з них не мають сили вже й до церкви піти, бо здоров'я їм не дозволяє. А вони привикли до гуртової праці в громаді. І щоб вони не почувались забутими, їх треба відвідувати та шанувати їх за посвяту для народної справи. Навіть такий маленький даруночок для них значить дуже багато, бо він свідчить про те, що їх шанують ті, для яких вони трудились.

На закінчення всі гості разом з пані Палинчук та синами сфотографувались на памятку, що справило велику приємність нашій гості-іменинниці та відспівали їй многоліття. Пані Палійчук від себе зложила з тої нагоди на пресовий фонд „Променя" 6 долярів.

Анна Палинчук.

ВЕЧІР СВ. МИКОЛАЯ
Гефорд, Саск.

День 17-го грудня був знаменним днем для дрібної молоді в нашій околиці. Того дня за почином Материнського Шкільного Комітету для дітвори влаштовано Вечір Св. Миколая з добірною програмою і подарунками.

Цілу програму приготувала пані Ольга Андрущак. Взявши до уваги тяжкі мовні обставини між дітьми, пані Андрущак вивязалася незвичайно уміло в своїм завданні.

Були тут вертеп, коляди, пісні народні, деклямації, рецитації, було мило і приємно дивитися і слухати молоді.

В ролі Св. Миколая виступав п. Ілля Симчич, який вив'язався в тій ролі дуже добре.

В улаштовуванні подібних вечерків, ми переконалися, що це приваблює дітвору до свого рідного, однак щоб могти брати участь в таких імпрезах таки конче треба вивчати свою українську мову. Для цього у нас є рідна школа і наука релігії кожного тижня в публичній школі.

П. Мельник.

СВЯТО КНИЖКИ
Виндзор, Онт.

В неділю, 13-го листопада, 1966 р. відділ ім. Лесі Українки улаштував в залі церкви Св. Володимира, Свято Книжки.

Програму свята відкрито співом „О, Канадо" при акомпаніменті Д. Строкана, голови старшого СУМК-у. Вступне слово виголосила голова т-ва пані М. Телега. Цінний реферат „Свято Книжки в минулому і сьогодні" авторки Н. Левенець - Когуської прочитала пані І. Римар, якого оригінальність зацікавив слухачів.

Програмою керувала освітня референтка добр. Л. Боднарчук. Перша частина програми складалась з учнів рідної школи: піяно-сольо відограла Ф. Кушнір, художне читання — Маруся Старух і піяно-акордіон — Т. Ранівські. Оркестра старшого СУМК-у відограла дві точки — виконавці: Денис Строкан, Катерина Кушнір, Денис Довган, Р. Свиптак і Линда Свинтак.

Від відділу Союзу членка пані С. Заборонюк сольоспів — дві пісні. Пані А. Панчук прочитала редак. статтю з журнала — „До Свята Книжки", а разом з тим звернулась з закликом, щоб пані передплачували „Промінь" і провела збірку на пресовий фонд журнала.

Референтка бібліотеки пані О. Торошенко улаштувала виставку книжок з місцевої бібліотеки продаж книжок, карток на різні свята. Все це було розложене на столі застеленім гарним вишиваним обрусом.

Кінцеве слово виголосила пані В. Костинюк. Імпреза закінчилась українським і канадійським гимном. На закінчення членки подали гостям чай.

Іванна Римар, кор. секретарка.

ТІ, ЩО ВІД НАС ВІДІЙШЛИ

Бл. п. Дарія Лобай
СМОКИ ЛЕЙК, АЛБЕРТА.

В середу 28 грудня 1966 року рознеслась сумна вістка, що по коротенькій недузі в одному з едмонтонських шпиталів, відійшла у вічність на 35 році життя бл. п. Дарія Лобай.

Покійна народилась 22 лютого 1932 року в Бафало, Алберта, в родині Куликів. Дитячі роки переводить під рідною стріхою в батьківській хаті. Учащала до початкової школи не далеко дому. Середню школу, бл. п. Дарія, закінчила в містечку Оен, Алберта. В 1951 - 52 роках вчителювала один рік в Оен, а другий в Едмонтоні. По двох роках вчителювання постановила піти до Албертійського університету, щоб здобути вищу освіту. В 1955 році Покійна виходить заміж за д-ра Федора Лобая і молоде подружжя поселюється в містечку Смоки Лейк, де чоловік бл. п. Дарії провадить лікарську практику. Подружжя це було примірне і Богом благословенне. В

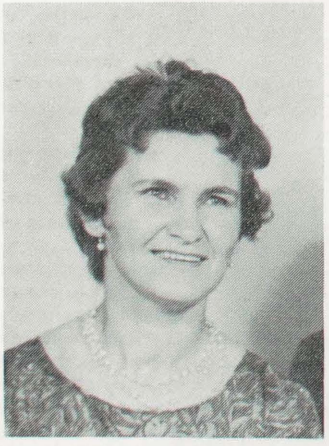

Бл. п. Дарія Лобай

ньому панувала найбільша любов, а віра в Бога скріплювала надію на краще майбутнє. Любили свою рідну православну Церкву, до якої належали та були примірними членами, виконуючи всі обов'язки. Господь благословив Покійну 4-ма дітьми, трьома доньками та одним сином. Любила своїх дітей, та виховувала в любові до свого народу та защеплювала віру в Бога, як також любов до своєї рідної Церкви.

Бл. п. Дарія була тихої й спокійної вдачі. Належала до місцевого жіночого товариства, в якому була активною членкинею. Спішилась допомогти кожному, хто такої допомоги потребував, була загально всіма шанованою. Несподівано для всіх, Покійна, два тижні тому захворіла, і була перевезена до едмонтонського шпиталю, де перенесла дві тяжкі операції. 28 грудня 1966 о п'ятій годині пополудні перестало битись її серце.

В пятницю 30 грудня 1966 року вечором в похоронному заведенні в Едмонтоні, під спів Катедрального хору відбулась Панахида, яку відслужили Високопр. Отці Прот. Юрій Туржанський з Смоки Лейк, Прот. Олексан-

дер Хомяк, Прот. Дмитро Лучак і Прот. Остап Фляк. Велика каплиця в заведенні була переповнена людьми, які приїхали з ближчих та дальших околиць, віддати останню прислугу Покійній. Після Панахиди коротеньку проповідь виголосив о. Прот. Дм. Лучак. Похоронні відправи в суботу 31 грудня 1966 з Службою Божою в Катедрі Святого Івана в Едмонтоні. Глибоко змістовну проповідь виголосив о. Прот. Юрій Туржанський, та попрощав Покійну від Смоки Лейської громади, жіночого товариства, та всіх інших організацій. Катедра була переповнена, а море квітів доказувало велику любов до Покійної. Під час останнього прощання поважну суму гроша, учасники похорону зложили на невянучий вінок на потреби Катедральної громади.

Покійна лишила горем прибитих: чоловіка д-ра Федора Лобая, три донечки з них наймолодшу 14-ть місячну, синка, батьків, рідну сестру, діда, батьків чоловіка, ближчу і дальшу родину та всіх тих, які знали Покійну. Тлінні останки спочили на Евергрівнцвинтарі в Едмонтоні.

Після Похорону в Катедральній залі відбулися поминки. Заля велика, була переповнена. Під час сумної трапези промовив Високопреп. Прот. Юрій Туржанський, який в імени всіх присутніх зложив співчуття горем прибитій родині, як також в імени родини зложив подяку всім хто чим небудь причинився до похорону.

Нехай Всемилостивий Господь прийме душу бл. п. Дарії у Свої Небесні Оселі, а горем прибиту родину потішить в дні великого їхнього смутку.

Учасник похорону.

Бл. п. Анна Онуфрійчук

Дня 23 вересня 1966 року на 91-му році життя відійшла у вічність бл .п. Анна Онуфрійчук. Покійна народилася 7 жовтня 1875 року в містечку Олександрії на рідній Волині, і там серед чудової волинської природи провела своє дитинство, ранню молодість і там здобула початкову школу. Родом походила зі старої українсько-волинської родини Любомирських. Року 1857 вийшла заміж за старшину російської армії Федора Тимофієвича Онуфрійчука, який в ті часи служив в Чугуєвському кінному полку в Дубні на Волині, а сам походив зі старого козацького роду з села Борисівки, Ли-

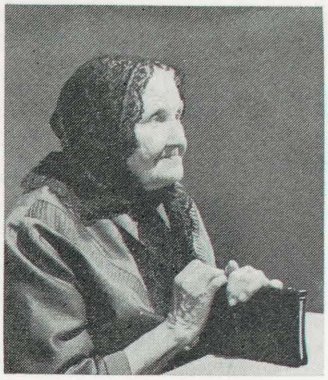

Бл. п. Анна Онуфрійчук

повецького повіту на Київщині.

Тяжкій материнський терновий шлях прийшлося пройти бл. п. Анні Онуфрійчук. В році 1926, чоловік її від поранень на першій світовій війні умирає, а їй на зруйнованому військовими подіями волинському хуторі, залишає велику родину — 7 синів та одну доньку. І покійна з надзвичайно мужньою силою, з вірою в Бога, та з великою любов'ю до своєї родини, як і кожна українка - мати, безупинно працює, патріотично виховує своїх дітей й майже всім дає можливість здобути високу освіту.

40 літ була вдовою, та віддала всю свою силу та здоров'я на християнсько - національне виховання своїх дітей. Мала ніжне, вражливе та добре серце, многогранну гарну душу, була лагідною та привітною для убогих, а особливо скривджених людей. І ось згасло її життя, а з ним велике українське материне серце, в якому палав вогонь до рідної Православної Церкви, любов до свого народу, та до своєї великої родини.

Поховано її на кладовищі в Смокі Лейк, албертійської провінції. Панахиду відслужило православне духовенство очолене о. прот. О. Хомяком з Едмонтону, о. прот. О. Фляком з Едмонтону, о. І. Гикавим з Віллінгтону, о. І. Кулішом з Радвей та о. П. Зубрицьким з Ту-Гиллс.

З глибоким жалем пращали покійну Матір та Бабцю, її родина: найстарший син інж. Ф. Онуфрійчук з дружиною Людмилою та сином Романом, донька Зінаїда — сучасна пані добродійка Туржанська з чоловіком о. прот. Юрієм, з сином Андрієм та донькою з її чоловіком інж. Г. Глеком, середній син агр. Ілля Онуфрійчук з дружиною Галиною та доньками, Оксаною з її чоловіком о. О. Олекшій, Марійкою та Олею. Та прощали її, хоч і не була на похороні велика її родина розсіяна по цілому світі, а особливо на рідній Україні. Пращали її також багато людей з Смокі Лейк.

Коли з місцевої церкви, зі співом „Вічна пам'ять" відпроваджували покійну, була тоді на дворі чудова золота канадійська осінь, у вирію відлітали журавлі й своїм журливим курликанням немов з присутніми пращали покійну. Серед лісів, біля озера на гарному чисто утриманому кладовищі, серед чудової природи, яку так любила покійна, поховано на вічний спочинок її тіло.

„Спи своїм незбудним сином, наша дорога Мамо та Бабцю і нехай канадійська земля буде тобі легкою".

В 40 день поминальну панахиду в Смокі Лейк відправив Його Високопреосвященство Архиепископ Андрей, який дуже добре знав покійну за життя, і відносився до покійної з великою пошаною.

Н. Н.

Пам'яті Клявдії Кононенко

В суботу ,31 грудня 1966 року, після довгої хвороби серця відійшла у вічність Клавдія Кононенко в Ст. Барбара, Каліф.

Народилася покійна Клавдія в Україні, місті Нікополь, над Дніпром, 7 листопада 1906 року.

В Україні, за більшовиків, маючи освіту, вона працювала економістом-плановиком у м. Нікополь. 9 листопада 1936 року покійна одружилася з Константином Кононенко, з яким і ділила своє життя в Україні і на еміграції в Австрії, Німеччині, Англії, Канаді і останньо в Каліфорнії. В Австрії, Німеччині і Англії їй доводилось тяжко працювати фізично, де і було надірвано її здоров'я.

З приходом німців в Україну у 1941 р., покійна Клавдія зі своїм мужем були організаторами відкриття української православної церкви, де і працювали співаками у хорі. Також брали активну участь в організації і відкриттю українських церков в Німеччині і Англії, де також своїми співами у хорах прикрашали Служби Божі.

У 1951 році вони прибули з Англії до Канади, Торонто і тут негайно,

прилучилися до Української Автокефальної Церкви, спочатку на Вест Торонто, де тільки організувалася церква і де покійна Клавдія де який час, до підшукання диригента, дирігувала церковним хором.

У 1953 році вони вступили співаками до Катедральноог хору, Катедри св. Володимира у Торонті.

Її хвороба примусила їх шукати місця для себе в теплій, соняшній Каліфорнії і, в листопаді 1964 року, вони покинули холодну Канаду і переїхали до чудесної Ст. Барбара.

Будучи хворою впродовж кількох років, працювати фізично покійна не могла, а будучи трудолюбивою, вона увесь свій час віддавала вишиванню українських вишивок, що вона дуже любила. Ці вишивки, тепер могли бути прикрасою українського музею.

Крім свого таланту-голосу, який вона віддавала Богові в церквах в молитовних співах, покійна Клавдія мала і талант поетеси і після своєї смерти лишила велику кількість своїх гарних віршів. Покійна була великою українською патріоткою і дуже переживала і страждала за свій український нарід, поневолений Москвою.

На її похорон зібралися всі українці Ст. Барбара, бо всі її знали і любили за її скромну і тиху вдачу. Від мужа, друзів, знайомих і деяких установ покійна останньо мала багато прекрасних квітів.

Для відправи заупокійної Служби Божої, священик був запрошений із Лос-Анжелес, а присутні там співаки зорганізували хор, і гарно відспівали панахиду. В середу, 4 січня 1967 р. присутні проводили тіло на кладовище, де після короткої Служби Божої тіло покійної Клавдії було поховано на прекрасному місці кладовища, звідкіля відкривається чудесна панорама на океан, що так любила покійна.

Покійна лишила у глибокому смутку мужа Константина, а в Україні стареньку, 85 років маму і двох сестер.

Нехай чужа земля їй буде легкою!

А. Шпук.

В річницю смерти Марії Стельмащук (Іванової)

ТАРНОПІЛЬ, САСК.

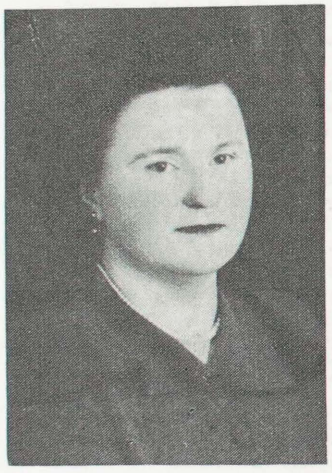

На пятого лютого три роки минає, як могилу сестри моєї, снігом укриває. В Тернополі на цвинтарі там її могила і там не раз сестра моя мені говорила:

„За що, сестро, — каже було — я терплю ці муки, поховала я тут синів, тож жаль до розпуки".

Туга мені за сестрою, біль серце стискає, а хто тепер є на світі, що те відчуває. Дали рідні тоді знати: приїжджай до хати, бо сестричку твою треба на все попрощати. Тисячу миль їду, плачу дні і ночі, за тобою сестро моя, виплакую очі. Прийшла я тоді під церкву, розрита могила. Колись сестра моя щиро, тут було, трудилась.

Три роки минає, чи ж хто пам'ятає, що на цвинтарі могилу снігом примітає. Памятаю, люба сестро, та й ціла родина, тобі й синам твоїм замість квітів, вінок той зложила.

Сестра Анна.

З ВІДВІДИН ГОЛОВИ СОЮЗУ

Глеслин, Саск.

Вечером, 8-го листопада, 1966 р. відділ ім. Ольги Басарабової в Глеслин вітав голову Союзу Українок Канади пані Анну Токарик.

Голова нашого жіночого товариства пані Анастасія Гаврилів привітала пані Токарик і в імені членок удекорувала корсажем.

На зустріч з головою нашої організації зійшлись не лише членкині т-ва, але й члени нашої місцевої громади і молодь організації СУМК.

Промова пані Токарик була дуже цікава, яку учасники з увагою вислухали. По доповіді сумківці (дівчата і хлопці) застелили стіл і подали смачну перекуску та чай. Це дійсно був приємний і гарний вечір для нашої місцевої громади в Глеслин.

Анна Буй, секретарка.

Столові цирати зберігають еластичність, якщо час від часу мити їх слабким розчином оцту. Після миття цирату витирають сухою м'якою ганчіркою.

На нев'янучий вінок в пам'ять незабутнього мого мужа, бл. п. Василя Пуцентело складаю на фонд журнала „Промінь" 5.00 дол.

Іванна Пуцентело, Едмонтон.

В пом'ять своїх померших членок бл. п. Сарафини Ковальської, Теклі Саранчук та Галі Улишин, відділ ім. Олени Пчілки в Норт Бетлфорд, Саск. складає $5.00 на пресовий фонд „Променя".

За відділ Галя Зузак.

На нев'янучий вінок на свіжу могилу бл. п. Ф. Титенича, який упокоївся в січні 1967 р. в Ст. Кетерінс в госпіталі, складаю на пресовий фонд журнала „Промінь" $5.00.

Іван і Аанастасія Погранічні,
Ніяґара Фалс.

В другу річницю смерти мого незабутнього брата бл. п. Семена Боднара, який упокоївся 13 квітня 1965 р. на 71 році життя в Дірбон, Міч., ЗДА. Покійний походив із Західної України, села Гриньківці, повіт Заліщики. В його пам'ять складаю на нев'янучий вінок $5.00 на журнал „Промінь".

Покійний полишив у смутку дружину Параскевію, рідну сестру Анну Вакарчук в Монтреалі і сестру Марусю Гузиляк з родиною в Дірбон, ЗДА. Хай память про нього буде завжди світлою, а не рідна земля легкою.

Сестра Анна Вікарчук, Монтреал.

На нев'янучий вінок в роковини смерти наших родичів бл. п. Й. Марковского і О. Марковскої складаємо на пресовий фонд журнала „Промінь" $10.00.

Стефан і Василина Кутні,
Вінніпег, Ман.

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

ТОРГИЛД, АЛТА.
Відділ ім. О. Басарабової

Річні збори відділу відбулися 6-го грудня, 1966 в залі під церквою в присутности 15 членкинь. Збіри відкрила голова пані Микитин молитвою. Секретаркою була пані Малайко. Урядниці здали свої звіти з ріжних комітетів; наш рік був досить корисний, як для товариства, так і для кожної членкині.

Жінки мали 9 місячних зборів. В січню дарували Різдвяні торбинки дітям недільної школи. Членкині брали участь в колядах та читали реферати на зборах. Мали один бенкет, два бінга, 4 обіди. Комітет хворих розсилав картки і дарували дарунки хворим членкиням. Мали продаж пирогів і Великодне печиво.

Дарували на Сторіччя Канади, на стипендійний фонд, організаційний фонд і на „Промінь".

Провадили недільну школу. Приймали провінціяльну голову пані П. Сліпчук і домініяльну — пані Токарик. Дарували надгороди студентам української мови в публичній школі. Дарували на потреби недуги рака, Червоний Хрест і туберкульозний фонд.

Приходів за рік було $650.21. До заряду на 1967 рік увійшли: голова — Катерина Клебак, заст. голови — Верла Страшок, секр. — Анна Рудніцька, заст. — Кат. Гавалко, касієрка — Е. Геринюк. Контрольна комісія — С. Остафійчук і Анна Проданюк. Комітет хворих — М. Якимець.

Також були вибрані комітети — програмовий, кухарський, сестриць і церковні.

Бажаємо новому зарядові всякого найліпшого на рік 1967, що є святковим на 100-річчя Канади.

К. Малайко, секр.

ЕТЕЛБЕРТ, МАН.
Відділ ім. Св. Ольги

Річні збори т-ва відбулися у домі пані Марії Бурдейної 5-го грудня 1966 року. Присутніх було 11 членок. Предсідницею зборів була Михайліна Козар, секретаркою Анна Савчук. Збори відкрито співом - молитвою „Боже вислухай благання".

Членки заряду давали звіти з діяльности товариства. Пані Козар у своїм звіті подякувала членкам за їх щиру працю.

За рік відбулося 9 місячних зборів, 3 засідань заряду і річні збори.

Заходом товариства відбулись такі підприємства: Свято Миколая концертом і роздано дарунки дітям, членки влаштували Валент. вечерю, відсвяткували роковини Тараса Шевченка концертом. Влаштували спільне свячене і продаж Великодного печива і писанок, свято День Матері відбули концертом. Членки приготовили обід на храм нашої громади на Петра і Павла, осінню вечерю і базар, разом продаж домашного печива і ручного вишивання.

В минулому році товариство дарувало грошеві суми на такі цілі: на дарунки дітям на св. Миколая $10.00. До Народного Дому купили електричну кухню і зроблено шафи $500.00, на церкву і на ризиденцію для священика $500.00

Посилали квіти до шпиталю хворим, на організаційний фонд Союзу Українців Канади $5.00, на журнал „Промінь" $8.00. Переплачуємо журнал до товариства, членки беруть активну участь у церковному хорі, ходять колядувати і помагають у проводі відділові СУМК. З минулого року осталося у касі $590.86, приходи $931.52, розходи $1.068.85, у касі осталося $453.53.

Заряд товариства на 1966: Михайліна Козар — голова, Марія Григорчук — заст. голови, Параня Коновальчук — секр., Анна Савчук — заст. секр., Стефанія Савчин — касієрка. Контрольна комісія — Евгенія Макух і добр. Кокорудз. Сестриці до церкви — Ева Шевчук і Розалія Журковська, Розалія Четирбох і Анна Кейко.

А. Савчук, секр.

МЕНЗІ, МАН.
Відділ ім. Лесі Українки

Жіноче товариство відбуло свої річні збори в домі членки Емілії Пелешок 9-го листопада, 1966 р. Членки заряду здавали звіти з річної діяльности.

За рік товариство відбуло 10 місячних зборів і річні збори. Членки приготовили спільне свячене, храмовий обід, улаштували 4 забави з танцями, роковини Т. Шевченка, День Матері, спільну вечерю, 2 пущень, День Подяки, Свято Книжки, роковини Олени Теліги і Ольги Басараб. Зложили жертву на Червоний Хрест, Марч оф Даймс і купили різдвяний дарунок для Всеч. о. Шевця.

Фінансовий звіт: З року 1965 осталось в касі $974.22, приходи в 1966 р. — $626.06, розходи — $793,91, осталось у касі $806.37.

Заряд товариства на 1967 рік: голова — Розалія Пелешок, заступниця голови — Мірта Друль, рекорд. секретарка — Емілія Пелешок, фінанс. секретарка — Настя Друль, касієрка — Марія Чвалюк. Контрольна комісія — Наталка Скоцеляс і Юзефка Друль. Референтка архіву — Наталка Пелешок. Господині — Наталка Скоцеляс, Наталка Пелешок і Марія Друль. Гардеробщиця — Марія Друль.

Емілія Пелешок, секр.

ВИТКОВ, САСК.
Відділ ім. Ольги Кобилянської

Річні збори товариства відбулися 16 листопада в Народнім Домі. Жінок присутніх було 13. Голова Галя Олексюк відкрила збори молитвою. Предсідницею зборів була Анна Е. Іванчук, секретаркою Анна П. Іванчук. Членки заряду здавали звіти цілорічної праці.

Діяльність товариства: відбулося 6 місячних зборів, на яких було читано обіжники з централі. Членки брали участь в Міжнароднім Чаю в Норт Батлфорді, Саск., і жертвували печиво, з якого весь прихід в сумі $44.35 повернено для умово-хворих дітей.

В лютім товариство приготовило пирогове пущення, в квітні членки мали весняний базар, на якім був випродаж Великодного печива, писанок та вишиття. В травні приготовили спільне свячене, тим самим часом і відбули проводи. Приготовили храмовий обід, відсвяткували День Подяки, помагали трьом родинам подати похоронну перекуску ,а також і дві весільні вечері.

Комітет Рідної Школи, який складався: з Галі Олексюк, Анни П. Іванчук і Анелі Вайтюк, який опікувався рідною школою. Товариство жертвувало на „Історію Українців Канади" $10.00, на проєкт Сторіччя Канади $32.00, на „Промінь" $3.50 (з продажі марок Марусі Бек).

Посилали хворим членкам картки до шпиталю, також квіти для одної з почесних членок. Куплено вінки для покійних членок.

Брали участь в прощальнім вечерку для отця і добр. Кравченко, як також і справлено прощальні вечірки для двох членок, які від'їжджали з околиці, і мали привітання на прийнятті для отця і добр. Зузак.

Товариство брало участь в окруж-

нім з'їзді Союзу в Норт Бетлфорді, також зі сусідним відділом в Редфілді, Саск., вітало голову Союзу, пані А. Токарик.

Т-во сповнило буджен до централі в сумі $40.00, дало поміч кандидатці на королеву СУМК в окружнім з'їзді. Жертвувало $200.00 на Народний Дім, а пізніше і більшу фінансову поміч Народному Домові на вставлення форнесу для огрівання. Куплено посуду до кухні в Народнім Домі на вартість $163.00.

До заряду на 1967 рік увійшли слідуючі членки:

Уступаюча голова — Галя Олексюк, голова — Михайліна Войтюк, заст. голови — Савеля Бузяк, секретарка — Анна Е. Іванчук, касієрка — Анеля Войтюк. Контрольна комісія — Анна Котик, Михайлина Ґоян, Катерина Свистун. Комітет недільної школи — Галя Штокалко, Анна Е. Іванчук, Анна Котик. Господині — Анна П. Іванчук, Галя Олексюк, Антона Кіндрачук, Галя Штокалко. Фінансовий Звіт: з 1965 остало в касі — $1,097.76, приходи в 1966 році — $827.53, розходи в 1966 р. — $897.59. В касі осталося — $1,027.70.

Анна П. Іванчук. секр.

ТОРОНТО, ОНТ.
Відділ ім. св. Княгині Ольги

Ось минув 1966-ий рік. Подаємо дещо із праці нашого відділу, бо всього не можна описати, скільки своєї праці дали наші членки і заряд. Енергійно працювала голова нашого відділу пані Марія Божик, їй допомагали заступниці: пані Доця Телюк і пані Деонізия Ґураль. Слід зазначити, що пані М. Божик і членки приклали багато зусиль до Виставки Українського Мистецтва, що пройшла так успішно. Прекрасно виповняли свої обов'язки урядниці управи: рек. секретарка пані Марія Фролова, фінансова секретарка пані Анна Романко, в травні її заступила добр. Є. Василів, касієрка пані Чабан і кореспондентка пані В. Лавринюк, Працювали завзято наші комітети: господинь очолювала протягом шести років пані Марія Мудра, під її солідним доглядом готовили спільні обіди та відбули ряд чайних прийнять. Базаровий комітет, яким провадила декілька років пані М. Ґужда, сестрицтво очолювала пані Челюк, повідомляючий комітет, відвідування хворих: пані Й. Боднар, Ясінська, Н. Козій.

Чотирнадцятий рік пані добр. Міндора Фотій працює директоркою української школи при Катедрі Св. Володимира в Торонті. Учительки: добр. А. Ференців, пані Н. Козій і пані Л. Килимник. Програмовий комітет, який очолювала пані В. Лавринюк, на культурно - освітних сходинах відзначено: Свято Героїнь, пам'ять поетеси Л. Українки, поет-генія Т. Шевченка, Свято Книжки і вшановано українських піонерок в Канаді з нашого відділу та успішно пройшли вишивані вечерниці. Інші урядниці: представниці до КУК пані проф. В. Завадська, пані д-р З. Плітас, до Суспільної Опіки пані: М. Квас, добр. О. Вишиван, до Інституту Св. Володимира в Торонті, пані Колодій, до „Юнайтед Апіл" пані Х. Чатов. Д-р Г. Янішевська очолювала Гурток Книголюбів, також за її ініціятивою відкрито курси української мови для дорослих при нашому відділі. В загальному наш відділ працює щиро й завзято при Катедрі Св. Володимира та Української Греко-Православної Церкви в Канаді на добро нашого українського народу.

Кореспондентка,
Валентина Лавринюк.

МОНТРЕАЛ, КВЕ.
Відділ ім. Лесі Українки

Жіноче товариство ім. Лесі Українки при Церкві св. Покрови в Монтреалі, відбуло свої річні Загальні Збори 11. XII. 1966 р. Збори переводила голова Віра Вусата, а секретарювала Надія Грицина. Молитву перевів настоятель о. О. Костюк. Протокол за минулий рік відчитала Марія Степова, а звіт про працю товариства за 1966 р. склала голова Віра Вусата, яка дала повну картину діяльності нашого відділу на всіх відтинках. Дійсно, праці було багато ,головним чином у господарській частині, де брало участь багато наших членів.

За рік було влаштовано 10 більших прийнять, як Храмове Свято, Візитація арх. Михаїла, Кутя, Свячене, 65-ліття М. Новікової — скарбника товариства, Відзначення 20-літньої праці диригента І. Козачка, Закінчення учбового року Р. Ш., посвячення прапору молоді — ОДУМ, та інші. Крім цього влаштовано було свято патронки — Лесі Українки базар, льотерії, випродаж пасок, писанок, і вишивок. Товариство брало участь в імпрезах та святах в рамцях КУК, зокрема у влаштуванні бенкету - балю з приводу Свята Самостійности та Соборности України.

Товариство взяло на себе обовязок упорядкувати бібліотеку при громаді.

З більших пожертв треба згадати пожертву на Церкву в сумі 1,000 дол., купівлю стихарів та накривал для церкви, а менші суми: як до централі, для молодечої організації ОДУМ, КУК, Союзові Бувших Вояків УНР, журналові „Промінь", і інше.

Опісля звіти склали секретарі Надія Грицина і Марія Степова та скарбник Мелетіна Новікова. Стан каси був такий: Решта на 12. XII. 1965 р. — $169.40, прихід за 1966 р. — $2,254.48, розходи за 1966 р. — $1,963.58. Решта на 12. XII. 1966 р. — $460.30. За контрольну комісію подала звіт А. Прокопів. Після дискусії винесено довіря уступаючій управі та подяку за добру працю.

На 2967 р. вибрано нову управу в такому складі: голова — добр. Галина Костюк, уступ. голова — Віра Вусата, заст. голови — Надія Михайловська, рекорд. секретар — Надія Грицина, кор. секретар — Марія Степова, скарбник — Мелетіна Новікова, культ. освіт. референт зовнішних звязків — Ольга Гуменюк, культ. освіт. референтура внутрішних справ — Віра Конарейська і Анна Поліщук, господарський сектор — Анна Мельник, Мотря Мовчан, Олександра Аксюк, Марія Радюк, Анастасія Цвіткова. Організаційні справи — Антоніна Сопко, і вільний член — Юлія Варварич. Членами Контрольної комісії вибрано: Валя Чижів, Агнеса Прокопів і Марія Томчук.

Марія Степова — кор. секр.

СТІНЕН, САСК.
Відділ ім. Княгині Ольги

Річні збори жіночого т-ва ім. Княгині Ольги в Стінен відбулися 15-го грудня 1966 року в залі під церквою. Збори відкрила голова пані Докія Чунька молитвою. Предсідницею зборів була пані Анна Ковальчук, секретаркою пані Парася Ґурська.

Голова пані Д. Чунька дала звіт діяльности праці і подякувала членкам за гарну кооперацію. Слідували звіти членок заряду. М. Козменюк фін. секр., Н. Анака від контрольної комісії і М. Корковська господиня.

Діяльність товариства: В протягу року товариство відбуло 10 місячних зборів, 3 бінґо, 2 весільні вечері і спільну різдвяну вечерю, забаву і храм на Святого Димитрія. Наш відділ вислав бюджет до централі Союзу. Членки брали участь у кампанії

на Червоний Хрест і декотрі ходили колядувати під час Різдвяних свят. Товариство брало участь в різних імпрезах при церковній громаді.

Фінансовий звіт: з року 1965 осталося в касі — $517.27, приходи в 1966 році — $1,125.89, розходи в 1966 році — $1,072.86, в касі осталось — $570.30.

Заряд на 1967 рік: Марія Корковська — голова, А. Ковальчук — заст. голови, П. Ґурська — секр., М. Н. Козменюк — заст. секр., Д. Чунька — фін. секр. Контрольна комісія: М. Вігнан, А. Корпан, М. Козменюк. Господині: Ґ. Лозінська, Ф. Чунька, В. Стеренко. Сестриці: М. Корковська, М. Козменюк, А. Ковальчук. Комітет хворих: М. Козменюк, А. Гуцал.

Єлисавета Цуркан, секр.

ФЛИН ФЛОН, МАН.
Відділ ім. Доньок України

Наше товариство складається з 22 членкинь. В 1966 році відбулось 10 місячних зборів у приміщенні церковної залі. Голова т-ва пані А. Перепелюк перепроваджувала збори, а одні збори перевела заступниця у відсутности голови. Збори відкривали і закінчували молитвою. Секретарка перечитувала на кожних зборах протокол з попередніч зборів. Касієрка давала фінансовий звіт. Перечитувано листи та обіжники, які присилала централя Союзу Українок Канади.

З освітної діяльности т-ва за минулий рік: Різдвяний концерт (рідна школа), вечір присвячений Лесі Українці, свято День Матері, (рідна школа), Свято Книжки, Листопадові роковини.

Заходами т-ва відбулись такі підприємства: Продаж голубців, продаж Великодного печива, весняний базар і чай, спільне свячене, 4 випродажі уживаних речей, храмовий обід, обід для учасників духовної місії і обід на 13-ту річницю відкриття церкви.

На 10-го січня членки улаштували Різдвяну забаву та обмінялися дарунками. Вшановано трьох перших членкинь-основательок т-ва і вручено срібні ложечки з відзнакою Союзу Українок Канади. Такі самі ложечки вручено на різдвяні дарунки голові т-ва пані А. Перепелюк і добр. Труфин. Відзначено членкинь срібними ложечками, які в протягу цілого року були присутні на кожних зборах. Вручено дарунки учителям недільної школи. Членкині шили фартухи, обруси й інше, писали писанки під час Великого посту.

Жіноче товариство жертвувало на такі цілі: на малювання церкви — $380.00, на рідну школу — $200.00, на закупно посуду до церковної залі — $35.00, на проект Сторіччя Канади — $40.00, на купно електричної кухні — $179.00, на Марч оф Даймс, $5.00, на стипендійний фонд Союзу — $5.00, на підручники для недільної школи — $18.90, на дарунки учителям недільної школи і посуд для пані Д. Солтис.

Членки т-ва помагали громаді з пікніком. Товариство опікується рідною і недільною школами, народніми танками, клопочеться чистотою і порядком у церкві. На кожних місячних зборах відбувається розігравка і перекуска і була одна більша осіння розігравка. Членки дали 2 обслуги в Старечім Домі. Комітет відвідував хворих, посилав квіти і картки побажань. Анкету і бюджет вислано до централі Союзу Українок Канади. Заплянувано улаштувати виставу вишивок і традиційного печива на 30 вересня 1967 року з нагоди Сторіччя Канади.

Фінансовий звіт: З року 1965 осталося в касі — $691.00, приходи в 1966 році — $1,285.41, розходи — $1,367.58, в касі осталось — $608.83.

Заряд Товариства на 1967-ий рік: Уступивша голова — Агафія Перепелюк, голова — Марія Клевчук, заст. голови — Анна Олійник, рек. секретарка — Емілія Труфин, касієрка — Агафія Тодощук. Референтки: Освіта: добр. Емілія Труфин, архіву — Розалія Малюта, домашньої економіки — Розалія Малюта. Контрольна комісія — Люба Киба, Ева Попадин і Дора Скварчук. Комітет відвідування хворих: Євгенія Яцентюк і Єва Попадин. Господині: Розалія Малюта, Дора Скварчук, Євгенія Яцентюк і Марія Сморгай. Недільна Школа: Марія Скварчук.

Емілія Труфин, секретарка.

ОВКБИРН, МАН.
Відділ ім. Лесі Українки

Річні збори жіночого товариства відбулися 1-го грудня, 1966 р. в Українсикім Народнім Домі. Присутніх членок було 21. Звіт діяльности т-ва здавала голова пані Ґеня Матієшин. В протягу року т-во відбуло 11 місячних зборів, 2 засідань заряду. Членки приготовили 3 обіди, спільне свячене, спільну вечерю і Йорданську Вечерю. Товариство занималось перекусками при похоронах та інших підприємствах.

Заходами т-ва відбулись такі святороковини Лесі Українки, Тараса Шевченка, День Матері, День Подяки, Свято Книжки, і Листопадові роковини. Т-во улаштувало 2 бінга, 1 базар, вислано один образ до провінціяльної екзекутиви на музейний фонд. Т-во взяло участь в провінц. з'їзді через висилку делегатки.

Пожертви: на місцеву церкву — $90.00, Народний Дім — $200.00, на журнал „Промінь" — $10.00, на Колегію Св. Андрея — $100.00, на проект Сторіччя Канади — $80.00, на організаційний фонд — $10.00 та інше — $25.00.

Фінансовий звіт: Осталось в касі з 1965 р. — $386.78, приходи в 1966 р. — $1,383.34, розходи — $1,295.55, в касі осталось — $474.57.

Заряд т-ва на 1967 р.: голова — Ґеня Матієшин, заст. голови — Анна Баклащук, рекор. секретарка — Марія Старенькі, фінансова секретарка — Магда Матіовська, касієрка — Марія Бородій. Контрольна комісія: Анастасія Грицак, (Віста), Галя Ваврик, Каська Туткалюк. Комітет відвідування хворих: Мілька Антонович, Анна Курчаба, Михайліна Зюбрак. Господині: Анна Коваль, Анастасія Коваль, Текля Цитульська.

Марія Старенькі, секретарка.

ҐОРЛИЦ, САСК.
Відділ ім. Лесі Українки

Наше жіноче товариство в Ґорлиц невеличке своїм числом — лише 6 членок, але наші щирі сусідки дуже багато нам помагають, коли лише потрібно. За це ми їм щиро вдячні.

Товриство видало два похоронні обіди, чотири поминальних обіди, один храмовий обід, на День Подяки обід, а також курячу вечерю восені.

Зложило т-во пожертви на Фонд Поборювання Недуги Рака, на нашу місцеву церкву, на викінчення Народного Дому, на організаційний фонд Союзу Українок Канади.

За минулий рік наш відділ мав $1,013.00 приходу і $1,193.00 розходу. Крім членок, наш відділ передплачує „Промінь" для своєї бібліотеки.

Емілія Левчук, секр.

Ваша наліпка з адресою скаже, чи передплата заплачена. Не чекайте на упімнення, а тим защадите журналові видатків.

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

ДО УКРАЇНСЬКИХ ГОСПОДИНЬ - ЧИТАЧОК

Українська кухня славиться своїм смаком страв і відживною їх вартістю. Багато наших пань знають як приготовляти страви, випікати печива. Хочете поділитись своїм кулінарним знанням з іншими? Редакція запрошує вас до співпраці. Присилайте приписи страв ,печив хлібних, тортів, великодніх, мясив, яринних страв. Будемо вдячні за кожний припис. Висилайте на адресу журнала „Промінь".

Редакція.

Борщ полтавський

Почищену малу курку варити до готовности. Нарізати соломкого бурячка і тушкувати до готовности, додаючи бульйону й отцу. Нарізані соломкою моркву і петрушку з легка посмажити з цибулею і змішати з помідорами. У процідженій з курки бульйон дати нарізані кубиками картоплю і капусту (свіжу) і варити 15 хвилин, додати напів тушковані буряки ,обсмажені з цибулею моркву і петрушку, товчене в зелених листках петрушка сало і варити 15—20 хвилин.

Цей борщ подають з галушками, але не конечно. Борщ заправляють квасною сметаною, на полумисок до борщу вкладають по кусникові курячого мяса.

Ангельський цитриновий пай

Подавати на гостинні прийняття. Гості напевно попросять переписати собі припис цього незвичайного пая.

Пів горнятка білків (4 великі білки), одна четверта ложечки соли, 1 ложечка оцту, 1 і четверта горнятка цукру. 1 горятко густої солодкої сметани. 2 ложки цукру, пів ложечки ванілії.

Вбивати білки аж стануть добре шумувати. Додати сіль і оцет. Дальше вбивати аж піна стане тугою. Ступнево додавати 1¼ горят цукру, даючи по дві ложки цукру кожного разу. За кожним разом добре вбивати аж зужиється цукор. Піна має бути туга й вилискуюча. Від доброго вбивання і малих дайок цукру залежить успіх піни. Виложити піну на вимащену і посипану мукою 9 цалеву форму. Піну розгорнути більше на боки, щоб боки були трохи вищі від середини. Пекти у вільній печі (275 ступнів) одну годину. Коли готове, сейчас вийняти з форми, щоб пізніше не прилипло. Охолодити.

Сметанку вбити на туго. Посолодити двома ложками цукру й додати ванілію. Виложити половину вбитої сметанки на спечену білкову піну. На верх того дати холодну цитринову начинку. Верх прикрити рештою вбитої сметанки. Подавати на стіл сейчас, або охолодити в холодільнику і подавати пізніше. Цей припис вистарчає на шість осіб.

Цитринова начинка до пая

Вбивати чотири жовтки до білости. Додати одну третю горнятка цукру і дальше вбивати. Цукор давати малими дайками і за кожним разом вбивати. Додати дві ложечки тертої цитринової шкірки і три ложки цитринового соку. Варити над парою від пять до сім мінут мішаючи весь час. Маса має трохи згуснути. Охолодити.

У слойне тісто додають лимонну кислоту та сметану. Кислота підсушує шари тіста при випічці, а сметана надає виробам тонкого смаку і робить хрустким печиво.

**
*

Якщо скляна банка з консервами не відкривається, опустіть її на кілька хвилин кришкою донизу в теплу воду, і банька легко відкриється.

Мігдаловий торт

Терта булка (пересіяна), 1 горнятко спарених мігдалів, 4 білки, 1 горнятко мілкого цукру.

Приготовити круглу квартову форму з трубкою. Висмарувати маслом і посипати тертою булкою. Змолоти мігдали якнайдрібніше. Піч загріти до 300 ступенів.

Убити білки на купчастий шум. Додавати по 2 ложки цукру і вбивати за кожним разом. Домішати змелені мігдали і рівномірно розправити. Виложити масу у форму і пекти 1 годину.

Вихолодити у формі. Звільнити стінки торта ножем і виложити торт на тарілку.

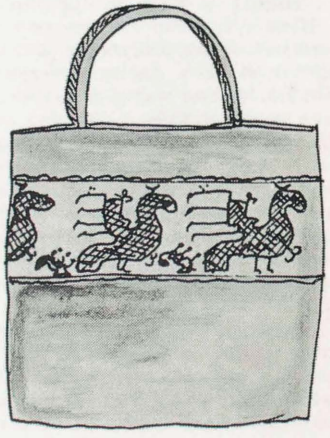

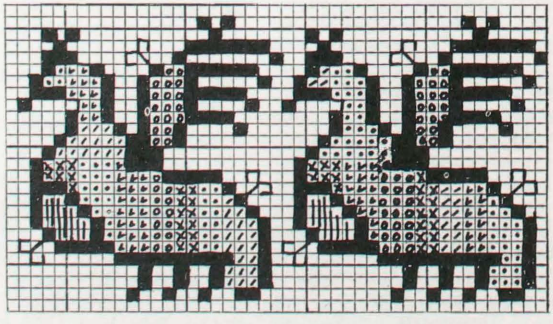

Когутики — буковинський взір Заставка. Торбинка вишита довкола на полотні, або сукні : жовта — 743, *VV* зелена — 701, ´ червона — 304, oo помаранчева — 900, xx синя — 518. III — золота і срібна, ■ — чорна. Нитки ДМС.

Іванна Вахна.

CANADA

СВІДОЦТВО КАНАДСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В МІНІЯТЮРНІЙ ФОРМІ

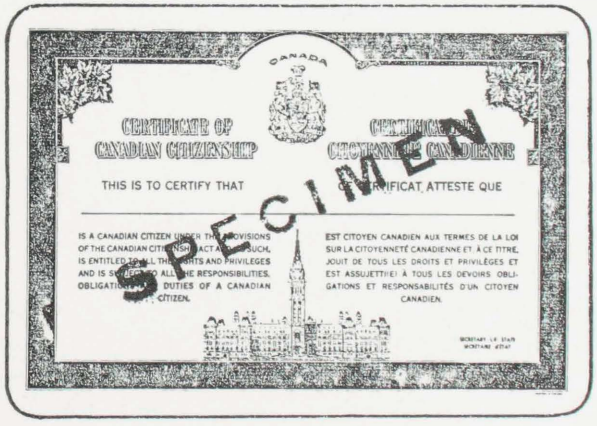

Якщо Ви є канадським громадянином, Ви можете отримати мініятюру свого свідоцтва канадського громадянства, яке матиме на звороті місце на Вашу фотографію та підпис. З огляду на його малий розмір, це свідоцтво можна легко носити в торбинці, або в гаманці, і воно може бути зручним для Вашої ідентифікації.

Ці свідоцтва в мініятюрній формі можна отримати в найближчому Суді Канадського Громадянства. Суди Канадського Громадянства, що є для Вашої обслуги знаходяться в: Halifax, Moncton, Montreal, Ottawa, Sudbury, Toronto, Hamilton, St. Catharines, Kitchener, London, Windsor, Winnipeg, Regina, Saskatoon, Calgary, Edmonton and Vancouver.

Зверніться негайно до тих установ та розвідайтесь докладно, як Ви можете дістати мініятюрне свідоцтво для Вашого гаманця або торбинки.

Judy LaMarsh

Міністер Внутрішніх Справ Канади

P 630
MALANCHUK MRS N JAN 67
10959-117 ST
EDMONTON ALTA

Наш проєкт на Сторіччя Канади

- Конкурс і виставка образотворчого мистецтва.
- Стипендія за написання тези на тему „Вклад українців в культуру Канади".
- „Дорогами сорокріччя" — історія Союзу Українок Канади в сконденсованій формі.

Мета збірки на наш проєкт $10,000. Чи ви вже провели збірку між своїм членством? А коли провели, чи вислали її на руки центральної управи Союзу в Гамільтоні?

Тут же поміщуємо дальший список відділів, які прислали вже належитість на проєкти нашої організації.

Комітет Союзу на Сторіччя Канади.
Торонто, Онт.

ПОЖЕРТВИ НА ФОНД СТОРІЧЧЯ КАНАДИ

Остання ліста пожертв вислана 9-го листопада, 1966.

Пожертви, які наспіли після того часу:

Від. ім. Лесі Українки, Горлиц, Саск.	$12.00
Від. ім. Св. Анни, Скарборо, Онт.	14.00
Від. ім. Княгині Ольги, Лашін, Квібек	44.00
Від. ім. О. Пчілки, Форт Віллям, Онт.	50.00
Від. ім. О. Кобилянської, Витков, Соск	13.00
Від. ім. Св. Ольги, Толстой, Ман.	40.00
Від. ім. О. Басарабової, Вакав, Саск.	30.00
Від. ім. Св. Ольги, Сірко, Ман.	10.00
Від. ім. Л. Українки, Радвей, Алта.	25.00
Від. ім. Л. Українки, Фовм Лейк, Алта.	16.00
Від. ім. О. Басарабової, Торзбі, Алта.	25.00
Від. ім. Л. Українки, Вірдейл, Саск.	18.00
Від. ім. Княгині Ольги, Лондон, Онт.	36.00
Від. ім. Княгині Ольги, Торонто, Онт.	94.00
Від. ім. Л. Українки, Форт Френсис, Онт.	49.00
Від. ім. С. Русової, Лонг Бренч, Онт.	88.00
Пані М. Білик, Борден, Саск.	2.00
Пані М. Зазуляк, Сарнія, Онт.	2.00
Пані К. Салдат, Саскатун, Саск.	5.00

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ

На стор. 30, в ч. 12 м. р. зайшли деякі неточности в описі похорону бл. п. А. Рубас. Має бути: упокоїлась 8 липня 1966 р. Похоронена на Мавнтроял цвинтарі. З пожертв під час похорону „Промінь" одержав $18.00, з того 5 дол. відразу виплачено за кліше до фірми, тому проголошено $13.00.

Centennial Report

1867 | 1967 by JOHN W. FISHER CENTENNIAL COMMISSIONER

Звіт про століття: 1867–1967

Джан Фішер.

(Канадійська Сцена) — Канадійські учителі мають протягом 1967 ре добру нагоду перетворити відвідини Поїзду Конфедерації та Караванів Століття на вартісну й пам'ятну подію в житті шкільних дітей їхньої місцевости. Ці пересувні виставки є насправді допоміжними засобами навчання для учителів. Перед очима дітей розгортається історія Канади від праісторичних часів у супроводі звуків, унаочнена моделями природніх розмірів, світлами, зразками і фотографіями. Діти буквально живуть в різних епохах розвитку Канади, з передльодовикової епохи почавши. Перебування на судні вікінгів серед моря, або споглядання на окопи з часу світової війни — все це залишає триваліші враження за фільм або телевізійні програми.

Ці виставки повинні викликати зацікавлення серед дітей і дорослих історичним минулим своєї країни. Один журналіст, оглянувши ці виставки перед від'їздом, сказав нам, що вони спонукують людину піти до бібліотеки та шукати відповіді на різні питання з історії Канади. Напр., що було основною причиною повстання Ріеля 1885 року? Чи англійські закони на практиці зобов'язували до 1931 року, коли схвалено Вестмінстерський статут? Чи індіяни західнього узбережжя були нащадками перших імігрантів з Азії?

Такі запитання виникають після оглянення Поїзду Конфедерації чи Каравану Століття". Квебецький журналіст сказав після таких відвідин: „Це немов інший світ для мене — я відкрив багато деталів історії заходу, яких я навіть не уявляв собі".

Обидві пересувні виставки не відтворюють всієї історії Канади. Є там різні прорви, але в загальному вони дають певне враження. Учителі повинні заповнити прогалини додатковими інформаціями і таким чином належно використати відвідини Поїзду чи Каравану.

Учителі отримають допоміжну програму ще поки поїзд та каравани прибудуть до їхньої місцевости. Це кольоритна брошура, в якій з'ясовано аспекти історії Канади, відтворені у цій пересувній виставці. На основі тієї програмки учителі можуть розвинути класні гутірки, щоб діти згодом краще усвідомили значення тих виставок. Комісія Століття належно оцінює вклад учителів у завершення проєкту Поїзду Конфедерації та Караванів Століття.

Джан Фішер.